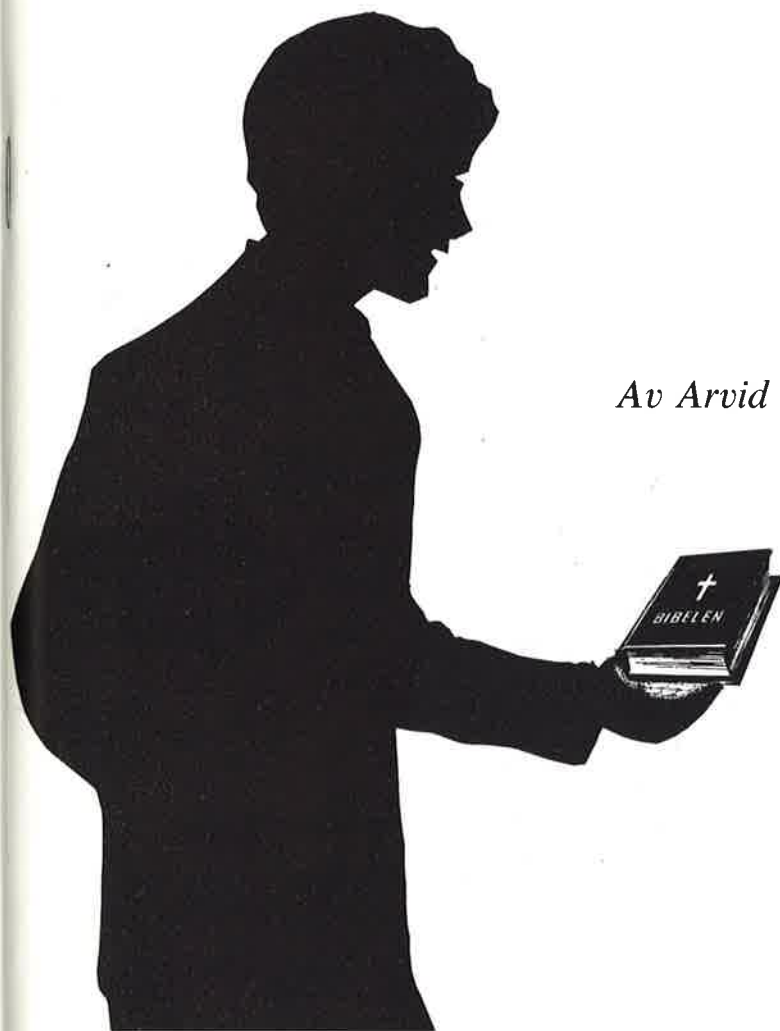

HEFTE NR. 1

Av Arvid Joramo

P
R
O
F
I
L
S
E
R
I
E
N

Bibelsyn og Bibelbruk

DET VESTLANDSKE INDREMISJONSFORBUND

PROFILSERIEN

HEFTE NR. 1

Bibelsyn og Bibelbruk

AV ARVID JORAMO

DET VESTLANDSKE INDREMISJONSFORBUND

Bergen 1980

SAMBÅNDETS TRYKKERI

Innholdsliste

FORORD	5
BIBELN – DEN HELLIGE OVERLEVERING	7
SKRIFTENS INSPIRASJON	15
SKRIFTEN GIR VISDOM SOM LEDER TIL FRELSE	37
BIBELBRUK – PERSONLIG ANDAKTSLIV	51
BIBELBRUK – FORKYNNELSE	63
LITTERATURLISTE	74
STUDIEPLAN	78

Forord

Det står ein stadig kamp om Bibelen. Haldningane til og oppfatningane av Bibelen er mangslungne. Bibel-syna er mange og ulike.

Også mange kristne vert då lett forvirra og usikre. I møte med ulike læresyn og moralsyn spør ein seg: Kva skal ein tru og meina? Kva er rett? Kva lærer Bibelen om dette? Ofte vil svaret vera avhengig av det Bibel-syn ein har.

Kva skal vi då tenkja i Bibel-synsspørsmålet?

Dette heftet er meint som ei hjelp til å finna svar på det spørsmålet. Heftet byggjer på og vil fremja ein urokkeleg tillit til Bibelen som Guds ufeilbarlege og autoritative ord. Skrifta åleine er kjelda og norm for tru og liv.

Vi er takksame til Arvid Joramo for utarbeidinga av dette heftet og for den frimodige Bibel-tillit han står for. Vi er også glade for å kunna tilby heftet som hjelp i ei Bibel-oppløysande tid.

Heftet er det første i «Profilserien» og vil vonleg vera representativ og vegleiande for D.V.I. sin «Bibelsynsprofil».

Bergen 15/10-80.

Johannes Kleppa
leiartreningsinstruktør

Bibelen – den hellige overlevering

Bøkenes bok.

Ordet «Bibel» kommer av det greske biblia, som er flertall av biblion, som betyr liten bok. På latin heter det også biblia.

Bibelen er boken framfor alle andre bøker. Derfor er den også blitt kalt bøkenes Bok. Den er en hellig bok. I religionshistorisk forstand er det også tale om hellige bøker. Men Bibelen er den eneste hellige bok, som er inspirert/innblåst av Gud.

Den består av 66 bøker, skrevet av 40 forfattere og i løpet av et tidsrom på 1500 år.

**Bibelen består av
66 bøker, skrevet
av 40 forfattere,
i løpet av 1500 år.**

DET GAMLE TESTAMENTE

Det gamle Testamente (GT) er en samling av 39 bøker, og kan etter sin egenart inndeles i følgende grupper: Mosebøkene (5), historiebøkene (12), poetiske bøker (6) og profetiske skrifter (16).

Jødene hadde en noe annerledes inndeling av GT. 1) Loven (Torah), som omfatter de fem Mosebøkene. 2) Profetene (Nebiim) som omfatter de fire eldre profetskrifter (Josva, Dommerboken, Samuels- og Kongebøkene) og de senere profetskrifter (Jesaia, Jeremia, Esekiel og samlingen av de 12 «små profetskrifter»). 3) Skriftene (Ketubim) som omfatter de øvrige skrifter, inklusive de poetiske bøker.

I senjødedommen var «loven og profetene» et sammenfattende navn på hele GT.

GT er opprinnelig skrevet på hebraisk. Noen få avsnitt er skrevet på arameisk, som er i slekt med hebraisk. Israelittene talte hebraisk inntil fangenskapstiden i Babylonia. Etter den tid måtte det hebraiske språk vike for arameisk. Likevel fortsatte hebraisk å være gudstjenestespråket som et hellig språk.

- 1) Loven.
- 2) Profetene.
- 3) Skriften.

**GT er skrevet
på hebraisk.**

Bokruller av papyrus.

Til å begynne med var GT's skrifter bokruller, laget av papyrus eller lær. I det 2. århundre etter Kristus kom for en stor del pergament-kodeksen(rullen) i bruk. Pergament var lær behandlet med kaltbeis og pusset glatt. De skrev med rørpenn og blekk av sot og olje.

Det har foregått både en muntlig og en skriftlig overlevering. Se 5. Mos. 4, 10; 6, 6–10; 11, 18–20.

Den muntlige overlevering fikk etter hvert skriftlig form.

Nøyaktig avskrivning.

De originale håndskriftene til GT har vi ikke. Vi har avskrifter av disse. Men avskrivningen skjedde med meget stor nøyaktighet. De som skulle skrive av, måtte først gjøre et høytidelig løfte på å gjøre dette så det skulle bli en hellig bok. Selv om vedkommende kunne skriftet utenat, måtte han likevel skrive av ordrett etter bokrullen, ikke etter hukommelsen. En annen skulle lese korrektur, og så skulle bokrullen bli godkjent av synagogen.

Dødehavsrullene.

De eldste bevarte håndskrifter til GT går helt tilbake til ca. år 100 før Kristus. Disse hører til de såkalte Dødehavsruller. De første av disse ble funnet i 1947.

Det som karakteriserer den hebraiske tekst, er at man skriver bare konsonanter. Det var først i tiden 6.–9. århundre at noen jødiske lærde, de såkalte massoreter, laget et vokalsystem, som letter lesingen.

Ulike håndskrifter.

De forskjellige håndskrifter oppviser nok en god del variasjoner, vesentlig av ortografisk, språklig og stilistisk art. Men likevel har variasjonene liten betydning for innholdet av GT.

Muntlig overlevering.**Blitt til på grunnlag av Guds åpenbaring.**

Men det viktigste som må sies i denne sammenheng, er at de gammeltestamentlige skrifter er blitt til på grunnlag av Guds åpenbaring. Det var Gud som talte til sitt utvalgte folk, særlig gjennom sine utvalgte tjenere, profetene. Etter hvert er disse guddomsord tatt vare på og samlet til større samlinger av hellige skrifter. Så hadde man da til slutt en autoritativ, hellig skriftsamling, som på Jesu tid inneholdt de skrifter som vi har i GT.

Det var ikke alle skrifter som ble antatt som hellige skrifter. Vi kan f.eks. nevne 1. Krøn. 29, 29. Her blir det nevnt en del skrifter av profeter, som man må anta ble brukt som kilder av forfatteren til 1. Krønikebok.

De er altså brukt som kilder for Den Hellige Skrift, men likevel ikke inntatt i Skriften. Det samme gjelder Det Nye Testamente (NT).

Vi må se det slik at Gud, som våker over sitt Ord (Jer. 1, 12), så Han fullbyrder det, Han har også sørget for å få nedskrevet de ord og samlet de skrifter, som vi har i vår Bibel.

Gud har ledet nedskrivningen.**DET NYE TESTAMENTE****NT = 27 skrifter.**

Det Nye Testamente (NT) er en samling av 27 skrifter. De nytestamentlige skriftene er blitt til i løpet av relativt kort tid – ca. 50 år, mens GT har gjennomgått en mye mer vidløftig og langvarig litteratur-historisk prosess – gjennom flere hundreår.

NT er skrevet på gresk.

NT er opprinnelig skrevet på gresk. Det er et hverdagslig, men kultivert og ærbødig gresk, det såkalte koiné (av gresk koinos = alminnelig, vanlig).

Gresk var verdensspråket den gang – utbredt over alt i Middelhavslandene. Derfor var det naturlig at de nytestamentlige skriftene var avfattet på dette språk.

Påvirket av Septuagintas språk.

Det må også nevnes at selv om koinégresk ikke i seg selv var noe «hellig språk», så har likevel språket i NT fått sin spesielle religiøse valør. Det er nemlig påvirket av Septuagintas språk. Septuaginta er den greske oversettelsen av GT. Og denne er sterkt påvirket av hebraisk stil. Derfor må i mange tilfelle det nytestamentlige greske språk heller forstås i lys av de tilsvarende hebraiske grunnord enn ut fra betydningen i klassisk gresk litteratur.

Kodekser.

De nytestamentlige skrifter ble skrevet på papyrus og pergament. Dette ble laget til ruller eller bøker (såkalte kodekser). Det er sannsynlig at de nytestamentlige skriftene i første omgang ble skrevet på ruller. Et enkelt evangelium kunne få plass på en slik rull.

2500 greske
håndskrifter.

Vi har de ord som
er innblåst av Gud.

Jesu
undervisningsform.

Den hellige
overleverings-
prosessen.

Heller ikke til NT har vi de originale håndskriftene, men vi har en rekke avskrifter. Ialt er det ca. 2500 greske håndskrifter. De mange tekstvarianter vi har på grunn av disse mengder håndskrifter, har ingen betydning for innholdet av NT.

Særlig i de siste par hundre år har det vært gransket mye for å finne tilbake til den opprinnelige tekst. Og her har man nådd langt.

Likevel kan vi være helt sikker på at den teksten vi har, som er fastlagt på grunnlag av de mange håndskrifter, er helt ut pålitelig. Og vi tør påstå at Gud har ledet utviklingen av nedskrivningen, slik at vi idag har de ord som er innblåst av Gud.

Når det gjelder overleveringen av Jesu forkynnelse, så har den foregått muntlig før alt ble skrevet ned i evangelieskrifter flere ti-år etter Jesu død og oppstandelse.

Men vi må ikke tenke som så at denne muntlige overleveringen bar i seg usikkerhetsmomenter med hensyn til påliteligheten av det som ble overlevert. Det foregikk ikke slik at Jesus har prekt en hel masse, og så har disiplene husket en liten del av det Jesus sa, og siden skrevet det ned i evangelieskrifter, oppblandet med kirkens egen forkynnelse.

Det synes som at Jesus har benyttet seg av de metoder som de jødiske rabbinere brukte for å få bevart og troverdig overlevert sitt ord.

Når det gjelder hellig tradisjonsstoff blant jødene, så ble dette overlevert fra slekt til slekt gjennom en utvalgt autorisert skare av skriftlærde. Alt ble lært utenat, og ikke ett ord skulle gå tapt eller legges til. Det var en overlevering som var under streng kontroll og omsorgsfullhet.

Jesus opptrådte som lærer og rabbi, og samlet en skare disipler omkring seg, slik som andre lærere og rabbinere har gjort. Innenfor den større disippelflokken utvalgte Jesus 12 apostler som skulle overlevere Guds hellige Ord videre til den kristne menighet.

Senere vet vi jo at Paulus på en ærlig måte ble utvalgt til apostel for å føre Guds og Kristi Ord videre. Vi skal i et senere avsnitt si litt mer om apostolatet.

Men vi vil allerede i denne sammenheng henvise til noen steder i NT som vitner om overleveringen av det hellige budskap.

I 1. Kor. 7, 10. 25. 40 – altså i det kapitel der Paulus taler om ekteskapet – så skiller han mellom sine egne ord og «ord fra Herren (Jesus)». Dette betyr ikke at det som Paulus sier med egne ord skulle være mindre guddommelig og autoritativt enn det som han betegner med «ord fra Herren». Men det betyr at

det som betegnes som «ord fra Herren» er en ordrett gjengivelse av Jesus-ord, som Han har talt til sine apostler, mens Han vandret omkring i Palestina. Se også 9, 14; 14, 37.

Et par andre viktige steder for å belyse denne hellige overleveringsprosessen, er 1. Kor. 11, 23–25 og 15, 1 flg.

La oss i all korthet særlig se på kapitel 15:

For det første legger vi merke til at i dette avsnittet finner vi ord og uttrykk som gir oss kjennskap til det som vi kan kalle grunnsannhetene i kristendommen. Jfr. Hebr. 5, 12; 6, 1. Dette bygget apostlene videre på i sin forkynnelse og undervisning. Dette evangelium ble forkynt muntlig i forbindelse med opplesningen av De Hellige Skrifter (GT). Det som man forkynte, var Jesu lidelse, død og oppstandelse og virksomhet. Denne forkynnelsen hadde en fast form og et fast innhold.

Innholdet i dette budskapet er noe som Paulus har mottatt og som han har overlevert til korintermenigheten.

Motta — overlevere.

For å gi uttrykk for denne tradisjonsprosess, så bruker apostelen et par begreper: Motta (på gresk: paralambanein) og overlevere (på gresk: paradidonai). Dette er tekniske uttrykk for mottakelse og overlevering av et hellig budskap, en hellig tradisjon. Vi finner de tilsvarende uttrykk på hebraisk når det gjelder overleveringen av det gammeltestamentlige budskap.

Vi kan også her vise til 2. Pet. 3, 2 og Hebr. 2, 1–4.

Se også Luk. 1, 1–4 og 1. Tess. 4, 1–2 når det gjelder overleveringen av det hellige, guddommelige budskapet.

* * * *

**Hvordan de enkelte
skrifter/skriftgrupper
ble til.**

Vi kan ikke i denne sammenheng si noe om hvordan enkelte skrifter eller skriftgrupper ble til. For å få kunnskap om dette bør man lese en innledning i NT. (Se litteraturliste bak i heftet).

Men etter hvert oppstod altså en rekke av evangelieskrifter. For etter hvert som menigheten vokste fram og utbredte seg, ble det et stadig større behov for en skriftlig nedtegnning av Jesus-tradisjonen, som den apostoliske muntlige tradisjon ikke maktet å fylle.

Den skriftlige nedtegnelse består ikke bare av en overlevering om Jesu liv og virke slik vi har det i evangeliene. Men der er også en rekke apostolske skrifter. Vi har en kirke- og misjonshistorie, Apostlenes gjerninger, og et stort apokalyptisk skrift, Åpenbaringsboken.

Selv om de fleste av skriftene i NT har en bestemt historisk situasjon for øye, så rekker de langt utover den situasjon de er

Adresse til mennesker til alle tider og steder.

Gud har ledet utvalgsprosessen for NT.

skrevet og talt inn i. De har adresse til mennesker til alle tider og steder. Og i særlig grad har de nytestamentlige skrifter adresse til den kristne menighet på jord.

Derfor har Herren selv sørget for at Hans Ord skulle bli tilgjengelig for Kristi menighet også etter apostlenes dager. Og Han har ledet utvalgsprosessen fram til de 27 skrifter vi har i NT, skrifter som er blitt til en stadig fornyende kilde til rikere Kristus-samfunn og menighetsliv for den nytestamentlige, kristne menighet.

Og nå har vi nevnt et stikkord som leder oss over i en annen ting, vi må se litt på: *Utvalgsprosessen* eller utviklingen av den nytestamentlige kanon.

UTVALGSPROSESSEN

Alle de nytestamentlige skriftene forelå som enkeltskrifter ved det første århundreskiftet. Men det ser ikke ut til at man på den tiden hadde noen fastlagt samling av skrifter.

Kanon = rør, stokk = rettesnor, regel.

Ordet «kanon» betyr egentlig «rør» eller «stokk». I Gal. 6, 16 blir det brukt i betydningen «rettesnor, regel». Når vi taler om den nytestamentlige kanon, mener vi de skrifter vi har i NT, og som ble ansett som autoritative.

Leste fra GT ved gudstjenesten.

Helt fra begynnelsen av var GT hellig skrift for den kristne menighet. Og man leste opp et avsnitt fra GT ved gudstjenestene/menighetssamlingene. Senere praktiserte man også opplesning av andre skrifter, som var forfattet av apostlene, og som ble ansett som profetiske, hellige skrifter på linje med GT.

Det var ikke noen ensartet samling av skrifter som ble brukt i alle menigheter. Noen menigheter hadde forholdsvis mange, andre færre skrifter.

Avgrensning av kanon som festningsverk mot ulike lærdomsvær.

Så meldte behovet seg etter hvert for en avgrensning av en ensartet og almenkirkelig anerkjent samling av nytestamentlige skrifter. Ikke minst ble dette nødvendig som et festningsverk mot forskjellige lærdomsvær som truet den kristne menighet.

Marcion.

Vi kan f.eks. nevne vranglæreren *Marcion*, som forkastet hele GT. Dette skjedde på hundretallet etter Kristus. Han dannet en nytestamentlig kanon, som var beskåret for alt som minnet om jødedom.

Gnostisismen.

En annen vrangretning var *gnostisismen*. Denne hedenske bevegelse snek seg inn i den kristne menighet og skapte en religionsblanding. Denne skjelnet mellom en lavere skapergud og den høyeste frelser-Gud i NT. Kristus var ikke sant menneske, lærte man.

Montanismen.

Endelig nevner vi *montanismen* (Montanus død ca. 175), som hevdet at åpenbaringen ikke var avsluttet, men fortsatte gjennom de montanistiske profeter.

Alt dette gjorde kanondannelsen nødvendig, slik at man overfor vranglærerne kunne understreke hvilke skrifter som gjaldt for åpenbaringsbærere.

En nøyaktig utvelgelse etter bestemte prinsipper.

Nå må vi ikke tenke som så at den nytestamentlige kanon er en samling av tilfeldig utvalgte skrifter. Samlingen er blitt til etter en nøye utvelgelse etter meget bestemte prinsipper.

Dertil må vi understreke at de skrifter vi har i NT, har alltid vært der *før* man fant på å samle dem i NT. Det man egentlig gjorde, var å «sile» ut de skrifter som man var i tvil om kunne gjøre krav på apostolsk autoritet.

Endelig minner vi igjen om det vi har understreket – nemlig at vi tror Gud selv har overvåket og ledet hele utvalgsprosessen fram til de 27 skrifter vi har i vårt NT.

Prinsippene:

Vi skal i det følgende kort nevne de prinsipper som synes å ligge til grunn for utvelgelsen av de nytestamentlige skrifter til en skriftsamling – NT.

1. Måtte stamme fra en apostel.

1. For det første måtte et skrift som skulle gjelde for normativt, stamme fra en apostel. Apostlene hadde en spesiell autoritet fra Herren. Ingen andre kunne med rette gjøre krav på en slik status.

Likevel var det slik at mange andre og falske skrifter gjorde krav på apostolsk status. Derfor var det nødvendig med andre kjennetegn også.

2. Skulle ha vært i bruk i menigheter grunnlagt av apostlene.

2. Det andre prinsipp man arbeidet ut fra ved utskillingen av de skrifter som skulle ha kanonisk gyldighet, var at de ekte skrifter skulle ha vært i stadig bruk i de menigheter som var grunnlagt av apostlene, eller i de større menigheter. Dessuten stilte man spørsmålet om skriftet ble lest i alle menighetene. Det var slik at ved siden av opplesningen av GT ved gudstjenestesamlingene, så leste man også fra de nytestamentlige skriftene. Justin (ca. 100–165) taler om opplesning av evangeliene jevn-sides med opplesningen av profetene. Se til dette også Kol. 4, 16 og 1. Tess. 5, 27.

Dette betydde ikke nødvendigvis at skriftet ble ansett som kanonisk. Men en slik praksis ble tatt med i vurderingen av om skriftet skulle høre med i kanon eller ikke, når opprinnelsen og den indre verdi av vedkommende skrift pekte i retning av apostolsk autoritet.

3. Avviste skrifter med vranglære.

Utvelgelsesprosessen ferdig ca. år 400.

3. Som et tredje prinsipp avviste man klart alle de skriftene som inneholdt vranglære.

Først på kirkemøtene omkring år 400 la man sluttsteinen på den utviklingsprosessen som hadde foregått i flere hundre år når det gjelder samlingen av de skrifter som vi har i vårt NT.

De kanoniske skrifter har fått sin status i menigheten gjennom lang bruk og prøvelse i det gudstjenstlige liv i kraft av sin ånds-fylde. Og troen ser Guds ledelse og omsorg i denne utviklingen.

Skriftens inspirasjon

SKRIFTENS INSPIRASJON — EN STØTESTEN

Bibelen – både GT og NT – er den kristne menighets autoritet i alt som har med tro og kristenliv å gjøre.

Skriftens autoritet:

Skriftens autoritet grunner vi på dette at den er *det inspirerte Guds Ord*.

Men når det gjelder denne sak – Skriftens inspirasjon og autoritet – så brytes teologien radikalt. Her gjør det seg gjeldende mye uenighet.

De fleste – også de fleste teologiske forskere – vil nok si at kilden til den kunnskap som den kristne tro er bygd på, det er *Bibelen*.

Men hvis man vil ha nærmere greie på hva dette betyr, så vil man ikke få et entydig svar. Man vil da finne ut at Skriften er ikke den samme for alle. Det vil vise seg en rekke forskjellige holdninger til Guds Ord.

Sannhet og feil side om side.

En holdning som er svært utbredt, er denne at det finnes sannhet og feil side om side i Skriften. Det er vel de fleste Bibel-forskere som har en slik holdning. Her er det en masse nyanser – fra den mest moderat-konservative fløy til en svært liberal holdning på venstre side. Noen sier da at Bibelen *inneholder* Guds Ord, den *er* ikke Guds Ord. Vi må skille det menneskelige og feilaktige fra det guddommelige og ufeilbarlige, heter det.

Troverdig i alle deler.

Men det er noen – også en del Bibel-forskere – som understreker at Bibelen er troverdig i alle deler.

Vi skal senere se litt på de ulike oppfatninger om Bibelen.

Det er særlig i de siste par hundre år at Skriftens troverdighet har vært anfektet. Dette at skrifter og bøker skulle ha blitt til på en måte som innbefatter en guddommelig inngripen, har vært en støttesten for mennesker som har befattet seg med dette pro-

blem, spesielt for den moderne historisk-kritiske Bibel-forskning.

Også i denne sak har det vist seg at vårt kjød er skrøpelig og kan ikke fatte det som hører Guds Rike til – det kan ikke skjønne åndelige ting. Det er sant det som Skriften sier at det naturlige menneske tar ikke imot det som hører Guds Ånd til – det er ham en dårskap. (1. Kor. 2, 14).

SKRIFTLÆRE

Skriftens eget syn er det avgjørende.

Når vi skal finne ut hva Bibelens inspirasjon består i, så må vi gå til Bibelen selv for å finne ut dette. Når vi altså taler om inspirasjonen i forbindelse med hvordan Skriften er blitt til, så er det bare Skriftens eget syn på denne saken som er avgjørende for oss – ikke hva den ene eller andre etter-bibelske teorien om inspirasjonen forteller oss.

Men idéen om Skriftens inspirasjon er virkelig bibelsk, den er ikke fremkommet etter NT's tilblivelse som resultat av senere menneskelige spekulasjoner.

Da vil vi først understreke at i NT både forutsettes det og sies uttrykkelig at *hele* Skriften – både GT og NT – ikke bare er Guds Ord, men Guds *inspirerte* Ord.

Et av de viktigste ord i denne sammenheng er 2. Tim. 3, 16 flg.

2. Tim. 3, 16ff.

«Men du skal holde fast på det du har lært og er blitt overbevist om; du vet jo hvem du har lært det av. Helt fra barndommen har du kjent de hellige skrifter, de som kan gi deg visdom som leder til frelse ved troen på Kristus Jesus. Alle hellige skrifter, inngitt av Gud, er også nyttige til å gi opplæring og tale til rette, hjelpe på rett vei og oppdra i rettferd. Slik skal det menneske som hører Gud til, settes i rett stand og bli rustet til all god gjerning.»

Her blir det tydelig for oss at Guds Ånd var virksom på en spesielle måte da profeter og apostler skrev ned Guds Ord. Nå er det naturligvis slik at dette ord spesielt gjelder GT. Men vi skal senere se at vi med full rett også kan la det gjelde inspirasjonen av de nytestamentlige skrifter.

Det ord som er brukt i den greske grunnteksten, er *«theópneustos»*. Det betyr «innblåst av Gud», eller mer ordrett «Gud-åndet» eller «Gud-åndet-ut».

Theópneustos = innblåst av Gud, Gud-åndet, Gud-åndet-ut.

GUD ER FORFATTEREN

Produkt av Hans skapende Ånd.

Dette betyr altså at Gud er forfatteren av Skriften. Skriften er et produkt av Hans skapende Ånd. Og vi kan legge merke til at her ligger vekten mer på den inspirerte Skriften enn på de inspirerte forfattere. Ikke forfatterne, men *Skriften* står i fokus. Det er *ikke* redskapene som blir framhevet, men produktet/resultatet. Det er ikke redskapene som først og fremst har æren for resultatet, men Han som har brukt redskapene. Det er *Han* som har æren for resultatet. Skriften er egentlig *Hans* produkt/resultat.

Dette betyr naturligvis ikke at Den Hellige Ånd ikke var virksom i forfatterne. Men det betyr at det produktet som de bibelske forfattere produserte, var *den levende Guds Ord* og *det levende Guds Ord*.

Ord fra den levende Gud — levende Ord.

Det er ord fra den levende Gud. Og fordi det er ord fra den levende Gud, så er det levende ord. Dette er det Ord som er liv og skaper liv. Sitt levende og livgivende Ord har Gud åpenbart gjennom levende mennesker. Det er Hans utvalgte vitner, som både var forfattende mennesker, og som var ledet av Guds Ånd i sitt forfatterskap.

MENNESKER SOM GUDS REDSKAPER

Med det er vi kommet til en annen sannhet som hører til den bibelske lære om inspirasjonen. Og det er dette: Bibelen viser oss med all tydelighet at selv om Ånden innga forfatterne *hva* de skulle skrive og *måten* de skulle skrive det på, så satte Han ikke profetenes og apostlenes menneskelige personlighet ut av betraktning.

Ikke et mekanisk inspirasjonssyn.

Derfor har ikke NT (og Bibelen ellers) et sådant inspirasjonssyn at den framstiller de bibelske forfatterne som noen tankeløse diktere, som bare mekanisk tegnet ned det Ånden innga dem, eller som noen døde roboter eller datamaskiner.

Forfatterne var ikke roboter/datamaskiner, men individuelle personligheter.

Skriften har altså også en menneskelig side. Samtidig som alt i Skriften har en guddommelig opprinnelse, så er alt preget av de forskjellige forfatternes individuelle personlighet.

Det guddommelige og det menneskelige ved Skriften.

Men å gjøre alvor av Bibelens menneskelige side, betyr ikke at vi må finne ut at den er full av feil og ufullkommenheter. Dette betyr at vi ser det guddommelige og menneskelige ved Skriften som en enhet, og at det ikke innebærer at Skriften er feilaktig, eller at det menneskelige skulle være en hindring for det guddommelige.

Her viser vi til 2. Pet. 1, 19–21, som også er et viktig sted til belysning av inspirasjonen:

2. Pet. 1, 19–21.

«Derfor står også profetordet desto fastere for oss. Dette ord bør dere ha for øye, for det er lik en lampe som lyser på et mørkt sted, inntil dagen gryr og morgenstjernen går opp i deres hjerter. Men dere må framfor alt vite at en ikke kan tyde noe profetord i Skriften på egen hånd. For aldri er noen profeti båret fram fordi et menneske ville det; men drevet av Den Hellige Ånd talte menneske ord fra Gud.»

Peter understreker her at det profetiske ord ikke er blitt til ved menneskelige impulser. Det er Gud som ved Den Hellige Ånd har beveget hjerter og sinn hos mennesker for å fullføre nedskrivningen av sitt Ord.

Vår formørkede forstand og Bibelordet.

Det sies også noe annet i dette avsnittet som er svært viktig å merke seg: Vår egen formørkede forstand kan ikke fatte og gripe det som Herren har talt gjennom de bibelske forfattere. Her trenger vi å bli ledet og opplyst av Guds Ånd, for en kan ikke «tyde noe profetord i Skriften på egen hånd». Se også 1. Kor. 2, 12 flg.

Her strekker det altså ikke til med vanlig menneskelig erfaring og fornuft. Vi kan ikke komme fram til at Skriften er et guddommelig Guds Ord ved hjelp av gransking ledet av vår fornuft. Her kan vi tenke på det som Jesus sa til Peter da denne kom med sin store bekjennelse at Jesus var Messias, den levende Guds Sønn: «Salig er du, Simon, sønn av Jona. For dette har ikke kjøtt og blod åpenbart deg, men min Far i himmelen». (Matt. 16, 17).

At de hellige forfattere gransket sine kilder, har vi et tydelig uttrykk for hos Luk. 1, 1–4.

Mennesker som guddommelige instrumenter.

Skriften kom ikke ferdig ned fra himmelen. Men den er blitt til ved mennesker som guddommelige instrumenter. Skriften er på samme tid et menneskelig og et guddommelig dokument.

Altså: NT viser oss klart at på den ene side så er det virkelig Herren som taler i GT (og dette kan også gjøres gjeldende for NT selv, som vi skal se siden), men like klart er det at det er mennesker som taler, likevel slik at dette ikke forringer Guds Ord. Den nytestamentlige tanke om inspirasjon viser at det menneskelige er med i selve inspirasjonen. Dette er et mysterium (en hemmelighet) som ikke kan forklares ved menneskelig tanke og fornuft.

Det menneskelige er med i selve inspirasjonen.

Nå er det da altså noen som mener at det som er menneskelig i Skriften, er underlagt skrøpelig og kan være feilaktig. Bak dette resonnement lurer da den hovmodige tankegangen at noen

Sin egen autoritet.

må avgjøre hva som er guddommelig og hva som er menneskelig. Dette fører til at man får plass for sin egen autoritet, slik at vi i virkeligheten kommer til å stilles over Skriften.

BIBELENS TO SIDER OG JESU TO NATURER

Man har ofte i diskusjonen om Bibelens guddommelige og menneskelige side sammenliknet dette med den guddommelige og menneskelige natur hos Kristus. Så sier man da at det guddommelige i Bibelen skulle være ufeilbart, mens det menneskelige – likesom alt menneskelig – skulle være feilaktig og underlagt ufullkommenhet. Men av dette blir det jo en helt feilaktig og ubibelsk slutning, nemlig at Kristi menneskelige natur skulle være skrøpelig og ufullkommen!

Det er klart at Kristi menneskelige natur innebærer en frivillig begrensning av bruken av Hans guddommelige egenskaper. Men det betyr ikke at der var noen som helst feil eller ufullkommenheter hos Jesus i noe henseende. Jesus var uten synd, i motsetning til alle andre mennesker.

Sannheten.

Jesus var også som menneske Sannheten (Joh. 14, 6). Det er ikke bare Jesu guddommelige natur som i Joh. 14, 6 sier: «Jeg er Veien og Sannheten og Livet». Men det er *hele* Jesus – Jesus som *sann Gud* og *sant menneske* – som sier dette.

Jesus var ikke samtidig fullkommen og ufullkommen. Han var ikke to personer, den ene fullkommen og den andre ufullkommen. Men Han var én person, med de to naturer forenet i fullt fellesskap med hverandre.

Men anvender man sannheten om Jesus og de to naturer på Bibelen, vil man komme til et helt annet resultat enn vi har vist til. For dette vil da bety at Bibelens menneskelige side ikke innebærer at den skulle være ufullkommen på noe vis.

Nei – her er det tale om et guddommelig under. Og vi kunne sammenligne det med ikarnasjonens under – dette at Gud ble menneske i Kristus. Og som menneske var Jesus unnfanget ved Den Hellige Ånd. Skriften er guddommelig fordi den er Gud-innblåst.

Det inkarnerte Ordet = Kristus

Så likesom vi tror på det inkarnerte Ordet – Kristus, så tror vi på det inspirerte Ordet – Skriften.

SKRIFTEN — DEN HELLEGE ÅNDS VERKTØY

Nå har vi altså understreket to sider ved inspirasjonen slik som Skriften selv lærer oss det: 1). Hele Skriften er Gud-innblåst. 2). Gud brukte utvalgte mennesker til å formidle sitt Ord

Det inspirerte Ordet = Skriften.

og skrive det ned, men ikke slik at dette på noen som helst måte er en forringelse av Ordet, eller en hindring for den guddommelige tale.

Nå kommer vi til et tredje moment som inngår i den bibelske inspirasjon. Den bibelske lære om Skriftens inspirasjon innebærer at Den hellige Skrift er Den Hellige Ånds verktøy idag. Det betyr at det er mulig for leseren å oppleve Skriftens inspirasjon, slik som mennesker har gjort til alle tider.

Guds Ånd har tatt bolig i Skriften for å bli der for alltid. Av denne grunn er Skriften en levende bok, slik som vi har nevnt det før i dette kapittel. Bibelen er således ikke bare et vitnesbyrd om Kristus, men vi møter Kristus personlig i Skriften.

Ordet «Gud-åndet», som er en ordrett oversettelse av grunntekstens ord i 2. Tim. 3, 16, innebærer både at Gud har inspirert Skriften, eller «åndet» Skriften og at Guds Ånd fremdeles taler gjennom Skriften. Ja – Han kommer til oss gjennom Skriften, dersom vi tar imot Skriften.

La oss også understreke at ettersom Kristus og Faderen er ett (Joh. 10, 30 og kap. 17), så innebærer Skriftens «Gud-innblåsthet» eller inspirasjon, at Kristus taler i Skriften, at Han utlegger Skriften og at Skriftens innerste mening er Kristus.

Den gamle tyske bibelfortolkeren Johann Albrecht Bengel (1687–1752) sier det slik: «Skriften er inspirert på guddommelig vis, ikke bare slik at Gud inspirerte forfatterne da den ble skrevet, men også slik at Gud inspirerer ved Skriften, idet den blir lest, og slik at Skriften ånder av Ham. Derfor er den så «nyttig» ».

SKRIFTEN ER EN ENHET OG HAR ET SENTRUM

Vi har sagt at hele Skriften er inspirert av Gud – det gjelder altså både GT og NT – ja, hvert ord i alle de hellige skrifter i GT og NT.

Det er den ene og sanne Guds Hellige Ånd som har inspirert og står bak alt som er skrevet i GT og NT.

Dette betyr at Skriften utgjør en enhet – den er én. Det er altså en nøye sammenheng mellom de hellige skrifter. NT inneholder de hellige skrifter under benevnelsen «Skriften» (i entall). De enkelte skrifter i Bibelen er altså ikke skilt fra hverandre, de er ikke uavhengig av hverandre. Men de danner tilsammen denne enhet som kalles Skriften.

Man kan også si det slik at Den hellige Skrift utgjør en slags åndelig bygning – et tempel. På grunnvollen har man lagt sten på sten inntil templet er blitt fullført.

Mulig å oppleve Skriftens inspirasjon.

Vi møter Kristus personlig i Skriften.

Skriftens innerste mening er Kristus.

Skriften — en åndelig bygning.

Jesus Kristus — grunnvoll og toppsten.

Bibeltimen for Emmausvandrerne.

Profetien i GT og oppfyllelsen i NT.

I sentrum av dette tempel står Jesus Kristus, Han som er både grunnvoll og toppsten.

Vi kan i denne sammenheng f.eks. tenke på Jesu samtale med de to disipler på vei til Emmaus etter Hans oppstandelse (Luk. 24). I vers 27 heter det at Jesus begynte fra Moses og fra alle Profetene og utla for dem i alle Skriftene (de skrifter i GT som ikke hørte til Moses og Profetene) det som er skrevet om Ham. Altså: Jesus henviste til bok etter bok gjennom hele Skriften. Og Han pekte på hva som er sentrum i dette tempel – nemlig KRISTUS!

Derfor kan vi faktisk også si at hvert vers i NT har som bakgrunn hele GT, fra de grunnleggende kapitlene i første Mosebok om skapelsen og syndefallet og alt gjennom profetskriftene og Salmene.

Det er en klar sammenheng mellom profetien (i GT) og oppfyllelsen (i NT). Dette betyr f.eks. at alle skrifter i GT bærer fram et Kristus-vitnesbyrd – et vitnesbyrd om frelsen i Kristus. Det betyr naturligvis ikke at alle skrifter i GT taler like klart om Kristus som f.eks. evangeliene og Romerbrevet taler klart om Kristus.

Men det er slik at NT ligger skjult i GT, mens GT blir åpenbart i NT.

JESUS — VÅR AUTORITET I BIBELSYNET

En meget viktig og avgjørende ting når det gjelder inspirasjonen og vårt forhold til Den hellige Skrift, er hvordan Jesus tok stilling til Skriften. Jesus må være vår autoritet også når det gjelder Bibelsynet – og da synet både på GT og NT.

Vi bør overveie den ting alvorlig at vårt forhold, dvs. troens forhold, til Skriften henger nøye sammen med vårt forhold til Jesus. Den dag vi møtte Jesus, kom vi til Gud. Og det er bare ved tro på Jesus at vi kan nærme oss den hellige Gud.

Derfor er Jesu Ord i ett og alt avgjørende og bestemmende for vår tro. Det gjelder også Jesu stilling til Skriften, dvs. både GT og NT.

En rett kristen teologi kjennetegnes ved det at man i sin lære om Skriften ikke vil ha noe annet utgangspunkt enn det syn som NT sier Jesus hadde på Skriften.

Hva var da Jesu syn på Skriften? Vi kan ikke komme med noen utførlig redegjørelse for denne sak. Det vil bli altfor omfattende. Men noen momenter vil vi trekke fram, belyst ut fra skriftbelegg.

Når vi taler om Jesu syn på Skriften, så mener vi både Det gamle Testamente og det apostolske vitnesbyrd som foreligger for oss i Det nye Testamente.

JESU FORHOLD TIL GT

Først noen ord om Jesu forhold til GT, som var Jesu Bibel.

Og da er det klart og entydig framstilt for oss i NT at Jesus tok de gammeltestamentlige skrifter uten forbehold som Guds ufeilbarlige Ord.

Vi kan ikke si at Jesus bare delte sin samtids syn når det gjelder GT's ufeilbarlighet. Vi kan heller ikke si at Jesus ikke uttalte seg når det gjelder historiske og andre forhold i GT, slike ting som vi er nokså snare til å mene er bestemt av menneskelige vilkår.

Vi må tro at Jesus visste alt om Bibelen, også mens Han vandret her på jord. Hans stilling til Bibelen er den rette. Det eneste syn som stemmer med NT, er at Jesus lærte Skriftens ufeilbarlighet, fordi Han *visste* at den er ufeilbarlig!

Vi vil også føye til: Uten Jesus er ikke noe blitt til av alt som er blitt til, heller ikke Skriften! Han er Skriftens subjekt (den som taler) og objekt (den som det tales om), dens opphavsmann og fullender!

Troens forhold til Skriften henger nøye sammen med forholdet til Jesus.

GT — Jesu Bibel.

Delte bare Jesus sin samtids syn?

Jesus — Skriftens subjekt og objekt.

Matt. 5, 17—19.

«Amen».

«Den minste bokstav».

«En eneste tøddel».

Ordlyden i GT.

Matt. 4, 1—11.
— fristelsen i ørkenen.

Luk. 4, 16 flg.

«Jeg»-formen i GT.

Matt. 5, 17—19, særlig v. 18: «Sannelig, jeg sier dere: Før himmel og jord forgår, skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå — før alt er skjedd».

Vi merker oss først at Jesus innleder sitt utsagn her med det hebraiske «amen» («sannelig» i norsk oversettelse). Jesus innleder ofte sine utsagn med dette ord for å understreke/bevise at det Han sier, er guddommelig sannhet. «Amen» uttrykker noe som er troverdig, fast og sikkert. Noe som står fast og gjelder.

«Den minste bokstav» — Den minste bokstaven i det hebraiske alfabetet var iota (= hebraisk jod).

«En eneste tøddel» — Det siktes antakelig til en strek som enkelte ganger ble satt over ord i GT.

Vi ser altså at Jesus legger meget stor vekt på ordlyden i GT. Og vi kan vel si at Jesus dermed antyder at de som skrev ned GT's ord, var meget nøyaktig i sin avskrivning. Se også Luk. 16, 17.

Sammenlign også Matt. 24, 35: «Himmel og jord skal forgå, men mine ord skal aldri forgå». Se også Luk. 21, 33.

Matt. 4, 1—11: Jesu fristelse i ørkenen. Vi merker oss at Jesus slo tilbake alle djevelens angrep med ord fra Skriften (GT). Skriftens Ord var for Jesus alltid selvklare og tilstrekkelige argumenter som stoppet munnen på motstanderne. Saken var avgjort i og med at Jesus sa: «Det står skrevet!»

Jesus brukte Ordets sverd når Han stod djevelen imot. Dette kan vi ta lærdom av! Hva gjør vi når vi argumenterer med motstanderen? Vi skal bruke Ordets sverd! Ved dette skal vi stå djevelen imot, og da vil han fly (Jak. 4, 7).

I Luk. 4, 16 flg. berettes det om at Jesus gikk i synagogen, som Han pleide å gjøre. Der leste Han fra profeten Jesajas bokrull. Han leste fra Jes. 61, 1 flg. Og i den sammenheng sier Han til dem som er tilstede: «Idag er dette Skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på».

Vi skal merke oss en svært viktig ting ut fra dette avsnittet om forholdet mellom GT og NT. Det gammeltestamentlige stedet som Jesus leste, er direkte tale i «jeg»-form. Nå sier Jesus at dette stedet er blitt oppfylt for forsamlingens ører der i synagogen i Nasaret. Dette betyr kort og godt at det er Kristus som taler på dette stedi GT. Derfor ble også folket forundret — og forarget! Hvordan kunne Han som var Josefs sønn, tale slik? Han sa jo slike ting som ingen annen enn Gud selv kunne tale. Derfor tok folk anstøt av Ham.

Men fordi Kristus også er sann Gud ved siden av å være sant menneske, så kunne Han understreke at *Han* er den som taler i GT, og Han kunne forkynne seg selv som oppfyllelsen av GT. Han er Skriftens «Jeg» fra begynnelsen til enden. Derfor kan Kristus i NT si: «Jeg sier dere». Og Han kan tale om «mine ord», «mine bud», «mitt åk», «min byrde» osv.

JHVH — Kýrios — Herren.

Vi nevner også i denne sammenheng at det navn som i GT er brukt på Gud framfor alle navn, er det som i grunnteksten skrives *JHVH*. I den greske oversettelse av GT (Septuaginta) er dette navn oversatt til gresk *Kýrios*. Dette er igjen brukt om Jesus i NT, oversatt til norsk med *Herren*.

Luk. 16, 19—31.

Et annet sted som viser hvilken betydning GT har, og som understreker Jesu syn på GT, er Luk. 16, 19—31 – beretningen om den rike mann og Lasarus. Den rike mann var kommet i fortapelsen, mens Lasarus var i Abrahams skjød (Paradiset). Den rike mann vil at Abraham skal sende noen fra de døde til hans slektninger for at de ikke også skal komme til dette pinens sted. Men Abraham svarer at «de har Moses og profetene; de får høre dem». Og på den rike manns innvending sier Abraham: «Hører de ikke på Moses og profetene, så lar de seg heller ikke overbevise om noen står opp fra de døde».

Joh. 5, 46—47.

Den samme tanken understrekes av Jesus i Joh. 5, 46—47: «Hadde dere trodd Moses, hadde dere også trodd meg. For det er om meg han har skrevet. Hvis dere ikke tror hans skrifter, hvordan kan dere da tro mine ord?»

Luk. 24.

Enda et meget viktig sted som understreker Jesu syn på og undervisning om GT, har vi i Luk. 24. Her er det tale om Jesu møte med de to disipler på vei til Emmaus etter Hans oppstandelse. Så heter det i v. 27: «Deretter begynte Han å utlegge for dem det som står om Ham i alle Skriftene, helt fra Moses av og hos alle Profetene». (Se også v. 44).

La oss merke oss at i løpet av dette samværet med Jesus ble disse to disiplers øyne åpnet, så de kjente Ham. Og de bekjente for hverandre at deres hjerte brente i dem da Kristus utla Skriften (GT) for dem.

Det er opplatte Skrifter som gir brennende hjerter! Ved dette var det at Jesus overbeviste disiplene om at Han var den oppstandne Frelser.

Når Jesus får opplatte Skriften og vår forstand, ser vi Jesus i GT.

Det er når Jesus får opplatte Skriftene og vår forstand (se v. 45) at vi får se Jesus i GT og får et rett syn på Ham.

Så understreker altså Jesus meget klart og sterkt at det som står i GT er Guds Ord. Han slo fast at «Skriften kan ikke settes ut av kraft» (i eldre oversettelse: « . . . kan ikke gjøres ugyldig») (Joh. 10, 35).

Vi kan endelig legge merke til at vi ser aldri at Jesus noen gang skjelnet mellom noe i Skriften som skulle være menneskelig og feilaktig og noe som er fullstendig troverdig. Alt var Guds forpliktende Ord for Ham. Enten Han siterte fra Mosebøkene, Salmene eller Profetene, så gjorde Han det med samme tillit.

JESU FORHOLD TIL NT — APOSTOLATET

Vi har nå sett litt på Jesu syn på, forhold til og tale om GT – som var Jesu Bibel.

Men Jesus har også utsagn om det NT som skulle komme. Han understreket at det er inspirert og guddommelig på linje med GT. Derfor gjelder det før siterte ord fra 2. Tim. 3, 16 i like høy grad NT som det gjelder GT, selv om det i særlig grad sikter til de gammeltestamentlige skrifter.

Vi har allerede henvist til Jesu møte med sine disipler, slik vi finner det i Luk. 24. Dette viser oss noe av fullføringen av den undervisning Jesus ga sine disipler, mens Han vandret sammen med dem på jorden. Han åpnet Skriften for dem og åpnet deres forstand, så de kunne forstå Skriften rett og ut fra det synspunkt at det er Jesus som er Skriftens kjerne og stjerne. Han ga dem innsikt i Guds Rikes hemmeligheter.

Da Han hadde gjort dette, ga Han dem i oppdrag å gå ut i verden med evangeliet: «Dere er vitner om dette». (v. 48). Om hva? Jo – om det som står skrevet i de hellige Skrifter i GT, og som skal danne bakgrunn og utgangspunkt for disiplenes vitnetjeneste, skriftlig og muntlig – nemlig: «Kristus skal lide og stå opp fra de døde tredje dag, og i Hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for alle folkeslag; dere skal begynne i Jerusalem». (v. 47).

Men til denne store og krevende gjerning trengte de en spesiell utrustning: «Jeg sender over dere det som min Far har lovt. Men dere skal bli i byen til dere blir utrustet med kraft fra det Høye». (v. 49).

Vi kan si at dette sted (Luk. 24), misjonsbefalingen i Matt. 28, 18—20; Mark. 16, 15 og likeså Ap.gj. 1, 8 fungerer som en fornyelse av disiplenes oppdrag og en utvidelse av oppdraget til å gjelde alle folkeslag.

Dessuten understreker vi altså at de fikk en særlig utrustning og en nådegave til å fungere som Herrens apostler.

Kallet til apostlembetet finner vi i Matt. 10, 1 flg. De var før disipler, men ble nå apostler. Sml. Luk. 6, 13 flg. Ifølge Matt. 10, 1 flg. fikk de også utrustningen samtidig med kallet. Likevel fikk

**Inspirasjonen/
guddommeligheten
gjelder GT og NT
på lik linje.**

**Apostlene trengte
en spesiell utrustning.**

Apostelnådegaven.

de senere et særlig løfte om Den Hellige Ånd og Åndens kraft, som vi har sett i Luk. 24.

Dessuten skulle de ha sett den oppstandne Kristus. Dette gjaldt alle apostlene, også Paulus (1. Kor. 9, 1).

Apostlene og profetene.

Vi nevner i det følgende flere steder fra evangeliene, som viser hvordan Jesus gir uttrykk for at apostlene på en særlig måte skulle formidle Guds Ord. Dette skulle skje ved guddommelig inspirasjon i likhet med de gammeltestamentlige forfattere – profetene.

Luk. 10, 16: «Den som hører dere, hører meg, og den som forkaster dere, forkaster meg. Men den som forkaster meg, forkaster Ham som har sendt meg». Jfr. Matt. 10, 40.

Ikke minst i Johannes-evangeliet understrekes det hvordan Jesus gir løfte til apostlene om utrustning til deres aposteltjeneste med formidlingen av Guds Ord.

Joh. 14, 26: «Men Talsmannen, Den Hellige Ånd, som Faderen skal sende i mitt navn, Han skal lære dere alt og minne dere om alt det jeg har sagt dere».

Joh. 16, 12 flg.: «Ennå har jeg mye å si dere, men dere kan ikke bære det nå. Men når Han kommer, Sannhetens Ånd, skal Han veilede dere til den fulle sannhet. For Han skal ikke tale ut fra seg selv, men si det Han hører, og kunngjøre det som skal komme. Han skal forherlige meg, for Han skal ta av det som er mitt, og forkynne det for dere».

Jfr. Joh. 15, 26–27.

Det er Guds egen tale ved Den Hellige Ånd som skal formidles gjennom apostelens munn og penn, akkurat som når det gjelder profetene.

Også Joh. 17 gir et klart uttrykk for at apostlenes ord er Guds Ord.

I v. 6–8 heter det: « . . . de har holdt fast på ditt Ord . . . jeg har gitt dem de Ord du ga meg, og de har tatt imot dem . . . »

V. 14: «Jeg har gitt dem ditt Ord . . . » Og nettopp dette åpenbaringsordet blir hatet og foraktet av verden.

Se også v. 17–18: Her understrekes at apostlene er sendt av Jesus ut i verden med Ordet, og den åpenbaringsvirkelighet som apostlene er innviet i.

Ved dette apostelordet, som er Guds Ord, skal mennesker komme til tro. Se v. 20.

Her taler Jesus om det kommende NT. «Deres (dvs. apostlenes) ord» har vi nedfelt i NT. Ved dette Ord er mange kommet til tro på Jesus. Og Jesus går altså i forbønn for disse.

Sml. også Joh. 20, 21–23.

Jesus som garantist for Bibelen.

TROEN PÅ KRISTUS OG SKRIFTEN

Så vil vi da understreke at det til syvende og sist er Jesus som står som garantist for Bibelen. Han må være vår autoritet i Bibel-synet.

Dessuten vil vi si at det er en nøye sammenheng mellom troen på Kristus og troen på Skriften. Det skulle gå klart fram av det vi har sagt om Jesu forhold til Skriften.

Er det ikke slik da, at den dag vi kom til tro på Kristus og fattet tillit til Ham, ble det også født en tro på og tillit til Skriften i våre hjerter? Og desto mer vi lærte Kristus å kjenne (og det skjer jo gjennom bruken av Ordet!) og ble styrket i tilliten til Ham, desto sterkere ble tilliten også til Skriften. Det er umulig og meningsløst å si at vi tror på Kristus, men ikke på Skriften. Dette gjelder både GT og NT.

Fordi vi tror på Kristus, så tror vi på Skriften. For der finner vi løftene om Kristus i GT – det profetiske Ord, og vi finner oppfyllelsen i NT – det apostolske Ord.

Fordi Jesus har sagt at det er om Ham det er skrevet i GT, så leser vi GT slik!

Fordi Jesus stadfester at beretningen om profeten Jonas er historisk å forstå – ja, så tror vi det! (Matt. 12, 39–41). Vi tror ikke på kritikerne, som sier noe annet. Vi tror på Kristus!

I like måte tror vi også på skapelsesberetningen (se Matt. 19, 4–6), og at Adam og Eva var de første mennesker.

Vi tror altså på Skriften slik som Jesus har lært oss å tro på den. Og det er bare det profetiske og apostolske Ord, slik vi finner det i Bibelen, som kan gjøre oss vis til frelse ved troen på Kristus. Det er bare dette Ord som er «nyttig til å gi opplæring og til å tale til rette, hjelpe på rett vei og oppdra i rettferd. Slik skal det menneske som hører Gud til, settes i rett stand og bli rustet til all god gjerning». (2. Tim. 3, 16–17).

APOSTLENES SYN PÅ GT

Vi har allerede sagt en god del om apostlene, som spesielt utvalgte vitner, som på Kristi befaling og i Åndens kraft skulle forkynne det de hadde vært øyenvitner til og det som de fikk åpenbart. De ble på en særlig måte innsatt «som Kristi tjenere og forvaltere av Guds hemmeligheter». (1. Kor. 4, 1). De danner sammen med profetene grunnvollen for den kristne menighet, der hjørnesteinen er Jesus Kristus selv. (Ef. 2, 20).

Fordi vi tror på Kristus, tror vi på Skriften.

Tror på Skriften slik Jesus lærte oss å tro på den.

Guds egen tale ved Den Hellige Ånd.

Apostelordet — Guds Ord.

Apostlene hadde Jesu syn på GT.

Apostlene inntok den samme stilling til GT som Guds Ord, som Jesus hadde gjort. Dette hadde de jo lært av Jesus, deres Herre og Mester.

Vi har nevnt 2. Tim. 3, 16 flg. og 2. Pet. 1, 19 flg.

1. Kor. 15, 3–4 er et eksempel på at apostlene tolker GT slik som Jesus lærte dem å tolke GT, og som vi har et klart eksempel på i Jesu samtale med Emmaus-vandrerne (Luk. 24).

APOSTLENES SYN PÅ NT

Apostlene hevder at deres skrifter er inspirert på samme måte som profetene i GT. De var seg bevisst at det ord de fikk, var Guds Ord. Se 1. Pet. 1, 10–12. Her understrekes det at det som ble åpenbart for profetene, er det samme som nå er forkynt ved Herrens tjenere i den nye pakt – apostlene.

Det frelsesverket som ble fullført ved Kristus, er blitt forutfor-kynt ved Kristi Ånd gjennom profetene. Den samme frelse, som nå er fullført, er forkynt for de nytestamentlige apostler ved Den Hellige Ånd.

Også andre sider ved inspirasjonen blir belyst i dette avsnittet, ting som vi har vært inne på før:

Kristi Ånd i profetene.

1). Det heter at Kristi Ånd var i profetene. Altså – det profetiske ord er ikke blitt til ved menneskelige impulser. Det er Gud som ved Den Hellige Ånd (Kristi Ånd) har beveget hjerter og sinn hos mennesker for å fullføre nedskrivningen av sitt Ord.

Den menneskelige personlighet ikke ute av betraktning.

2). Profetene «grunnet på og utforsket» (gammel oversettelse: «gransket og ransaket»). Dvs.: Under inspirasjonen satte ikke Gud profetenes (og apostlenes) menneskelige personlighet ut av betraktning. Men dette gjør ikke Skriften feilaktig og ufullkommen.

Messias-tiden.

3). Det profetene «grunnet på og utforsket», var når denne Messias-tiden skulle komme og hvordan den ville bli. Dette fikk profetene svar på av Kristi Ånd som var i dem, idet Ånden vitnet om Kristi lidelser og om opphøyelsen i herlighet deretter.

Det understrekes også at evangeliet er et så herlig budskap at «selv engler gjerne vil se inn i det».

Burde ikke dette stemme vårt hjerte til lovsang! Burde ikke tilliten til Guds Ord styrkes, som målbærer et slikt budskap!

Se også Hebr. 2, 1–4: Herrens forkynnelse/Ord er apostlenes Ord.

Apostelens og profetens ord er likestilte.

Og 2. Pet. 3, 2: Apostlenes ord (bud) blir likestilt med profetenes ord. Og dette Ordet (budet) har apostlene fra Herren og Frelseren.

Når det gjelder Paulus, så hevder han klart og tydelig at det som han forkynner, har han ikke fått av noe menneske. Han har «ikke mottatt eller lært det av noe menneske, men ved at Jesus Kristus åpenbarte seg for ham». Gal. 1, 1.11.12. Sml. 1. Kor. 11, 23 og 15, 1 flg.

Se også Ef. 1, 9–10 og 3, 2–10: Paulus skulle forvalte den hemmelighet som ble kunngjort for ham i en åpenbaring. Sml. Kol. 1, 26–27.

Ord — lært av Ånden.

1. Kor. 2, 10–13: Gud har åpenbart evangeliet ved sin Ånd. Dette er Ord som apostlene har lært av Ånden. «For det som hører Ånden til, tolker vi med ord som hører Ånden til».

Vi nevner også 1. Tess. 2, 13. Sml. 1, 5.

Endelig viser vi til Johs. åp., 1, 1–3.9–11.19; 22,18.

Apostlene — øyevitner og åpenbaringsbærere.

Vi ser altså at det er ikke oppdiktete sagn som apostlene kommer med i NT, men det som de har vært øyenvitner til, og det som de har fått ved åpenbaring. Se 2. Pet. 1,16 og 1. Joh. 1, 1–3.

Dette var Paulus så overbevist om, at han lyser forbannelse over dem som kommer med noe annet evangelium. Gal. 1,8.9.

SKRIFTENS TALE ER ENTYDIG

Enhet — Gud kan ikke motsi seg selv.

Av det som vi nå har sagt, skulle det framgå at Skriften er én. Skriftens tale er entydig, det gjelder både GT og NT. Det er den samme Gud som står bak hele Bibelen. Derfor kan ikke Skriften framvise forskjellige oppfatninger om samme ting. Den er ikke mangetydig, for Gud kan ikke motsi seg selv.

Vi kan ikke godta den tanken som er forutsetningen for moderne Bibel-kritikk, at Skriften er menneskeverk og derfor uten indre enhet.

Paulus og Jakob si rettferdiggjørelseslære.

Det er ikke riktig som det er blitt hevdet at det f.eks. er forskjellige lærer om frelsens vei hos Paulus og Jakob, nemlig at Paulus hevder frelse (rettferdiggjørelse) ved tro alene, mens Jakob lærer frelse ved tro og gjerninger. La oss bare si litt om dette.

Det er ikke slik som man hevder at Jakob polemiserer mot Paulus og målbærer et annet syn på loven. Det Jakob advarer mot, er en død tro, en tro der ikke gjerningene følger som frukt. Det er troen i funksjon som er et hovedanliggende hos Jakob. Brevet er

en formaning til de troende. Det gjelder om å gjøre det Ordet sier, og ikke bare høre uten å ta Ordet alvorlig. (Jak. 1, 22–24).

Jeg siterer litt fra et av bekjennelsesskriftene fra reformasjonstiden som vi ikke har i vår kirke, nemlig det skrift som kalles Apologien:

Fra Apologien:

«Jakob benekter med rette at vi rettferdiggjøres ved en tro som er uten gjerninger. Og selv om han sier at vi rettferdiggjøres ved troen og gjerningen, så sier han sannelig ikke at vi blir gjenfødt ved gjerningene. Heller ikke sier han at Kristus delvis er en forsoner og at våre gjerninger delvis er til forsoning. Men han taler om hvordan de kristne skal være etter at de nå er blitt gjenfødt ved evangeliet. Han beskriver heller ikke måten rettferdiggjørelsen skjer, men han beskriver hvordan de rettferdige er etter at de er blitt rettferdiggjort og gjenfødt».

Jakob vil altså slå fast at troen uten gjerninger er en død tro. Paulus taler jo også om den siden av saken, selv om han legger en hovedvekt på rettferdiggjørelsen av tro alene, uten medvirkning av våre gjerninger.

Se f.eks. Rom. 2,6; 1. Kor. 7,19; Gal. 5,6; 6,15.

Det er ved troen vi blir rettferdiggjort og født på ny – ved troen på Ham som rettferdiggjør og gjenføder. Men denne troen er aldri uten gjerninger. Gjerningene følger troen. Derfor kan det altså tales om at dommen skjer etter gjerningene.

Men jeg vil gjerne understreke at verken Paulus eller Jakob setter gjerningene inn mellom meg og Kristus. De settes ikke inn som betingelser for at vi skal våge å tro.

Merk også at Jakob taler om å se inn i frihetens fullkomne lov (= evangeliet) og holde ved med det – *da* blir en ikke en glem-som hører, men gjerningens gjører – og *da* er vi salige i vår gjerning (ikke på grunn av vår gjerning). (Jak. 1, 25).

SKRIFTEN ER KLAR

I de aller fleste saker er Skriften klar, ikke uklar og dunkel, som det gjerne blir hevdet.

I forlengelsen av denne påstand at Skriften er uklar, så påstår man gjerne at det er umulig å avgjøre med visshet hvordan man skal forstå Skriften. Derfor kan den ene tolking være like god som den andre.

Men Bibelen selv sier at den er klar: Profetordet «er lik en lampe som lyser på et mørkt sted». (2. Pet. 1,19).

«En lampe som lyser på et mørkt sted».

Eller Salme 119, 105: «Ditt Ord er en lykt for min fot og et lys på min sti».

Eller tenk på alle de andre steder i Bibelen der det tales om at Guds Ord er «lys» og «åpenbaring».

Når Skriften synes uklar, så ligger uklarheten på vår side: «Slik et menneske er i seg selv, tar det ikke imot det som hører Guds Ånd til». (1. Kor. 2,14). Det er først når sløret blir dratt bort fra våre øyne at vi forstår Skriften rett. (2. Kor. 3, 14–18).

Hvis Bibelen ikke er klar, er det meningsløst å tale om Skriften alene. Da måtte vi ha noe ved siden av som kunne klargjøre den.

Men at Skriften er klar betyr ikke at den er lett. Den krever fordyppelse – og ikke minst er det nødvendig med Åndens opplysning.

RASJONALISMENS OG TROENS MÅTE Å LESE PÅ

Vi har alt antydnet at det er forskjellige måter å oppfatte Bibelen på. Man kan gå til Bibelen med forskjellige grunnholdninger. Vi kan også si det slik at vi kan lese Bibelen på forskjellige måter. Vi kan lese den med troens øye. Eller vi kan lese den gjennom rasjonalismens (fornuftens) briller, eller med briller som er mer eller mindre farget av en rasjonalistisk tankegang.

Rasjonalismen regner bare med det som kan bevises, realiteter som man kan ta og føle på. Det er fornuften som blir satt i høysetet.

Men Guds Ord kan ikke uten videre gripes av fornuften. «Dere må framfor alt vite at en ikke kan tyde noe profetord i Skriften på egen hånd». (2. Pet. 1,20). Her trengs Den Hellige Ånds opplysning og troen, som Gud har skapt i ditt hjerte. Den Hellige Ånd må forklare det Han selv har drevet de hellige menn – profetene – til å tale (jfr. 2. Pet. 1,21). Gud må åpenbare det for oss ved sin Ånd, Han må tolke Ordet (1. Kor. 2,10–16).

Vi vil lese Bibelen – Guds Ord – med troens øye. Vi går til Bibelen med troens forutsetning. Denne forutsetning er at Gud har talt mange ganger og på mange måter – til fedrene gjennom profetene. I den nye pakt har Han talt gjennom Sønnen. Og Kristus har gitt oss apostler som har talt Guds Ord til oss i den nye pakt. Og alt det som Jesus har sagt, har endegyldig betydning og autoritet for oss, også det som Han har sagt om Skriften og hvordan vi skal bruke den.

«Lys» og «åpenbaring».

Uklarheten på vår side!

Skriften uklar = meningsløst å tale om Skriften alene.

Forskjellige grunnholdninger.

Rasjonalismen:

Å lese Bibelen med troens øye.

VERDSLIG METODE I BIBELFORSKNINGEN

Den historisk-kritiske metode.

Historievitenskapen.

Spesielle filosofiske forutsetninger.

J. S. Semler (1725–91).

Andre kilder og Bibelen.

Det religiøs-etiske sannhetsinnhold.

I forlengelsen av dette vil vi gjerne komme med noen ytringer om historisk-kritisk metode, som er så vanlig i Bibel-forskningen og teologien idag. Denne metode har sitt utgangspunkt i opplysningstiden, og har vært ganske enerådende i de siste par hundre år. Metoden er hentet fra den vanlige historievitenskap. Man studerer Bibelen mer eller mindre som et vanlig historisk eller religionshistorisk dokument. Man bruker visse prinsipper og retningslinjer som man har hentet fra den profane (verdslige) historie-vitenskap.

Med denne metode mener en å ha et nøytralt redskap i utforskningen av Bibelen. Men dette er selvfølgelig ikke riktig!

De forskere som bruker metoden, har sine spesielle filosofiske forutsetninger. Mer eller mindre benekter en Guds inngripen i historien. Eller en setter spørsmålsteget ved troverdigheten og gyldigheten av det som står skrevet.

Denne metoden har skylden for at der er så mange meninger om hva som er guddommelig og menneskelig, hva som er ekte og uekte osv. i Bibelen.

De Bibel-forskere som er opphavsmenn til den historisk-kritiske metode/betraktningssmåte, var radikale teologer, som var preget av tidsånden (den rasjonalistiske). Resultatene de kom fram til stod i motsetning til Skriften. Vi kan merke oss at han som regnes som opphavsmann til denne metode i Bibel-forskningen – J. S. Semler (1725–91) – sa at Bibelen skal behandles som enhver annen bok.

Ofte tilkjennes utenombibelske kilder større sannhetsverdi enn Bibelen. Dersom det Bibelen sier ikke stemmer overens med det som andre kilder sier, så betviler en *Bibelens* troverdighet.

De mer moderate tilhengere av den historisk-kritiske metode avskriver ikke historisiteten i de bibelske beretninger, men de reduserer den. Bibelen har ikke absolutt autoritet i historiske spørsmål, sier man. Det tales i denne sammenheng om at visse beretninger – ikke minst underberetningene – har en historisk kjerne, men er ellers overdrivelser.

Så vil noen da på et vis komme til rette med den problematikken som historieforskningen har kommet med, idet de sier at det jo ikke spiller noen rolle om det viser seg at visse historiske fortellinger i Bibelen ikke er korrekte. For det er jo det religiøs-etiske sannhetsinnhold i Bibelen som har betydning for vår tro og ikke de historiske kjennsgjerninger.

En slik betraktning/tankegang virker jo i første omgang from, besnærende og vitenskapelig. For nå godtar man jo Guds Ords

Bibelen — Guds frelsesgjerninger i historien.

«Religiøs-etisk idé».

Skriftens autoritet angående historiske, geografiske og andre opplysninger.

Må vi tro dette?

Flere bilder.

autoritet på den ene side, og man gjør rett og skjel til vitenskapen på den andre side.

Men her er det en meget viktig ting å merke seg, og det er at Skriften er ikke bare en samling av religiøse idéer og sannheter, men den beretter rett og slett om Guds frelsesgjerninger i *historien*. Vi merker oss Guds utvelgelse av Israel, Hans førelse med dette folk, og ikke minst Guds frelsesgjerninger ved Jesus Kristus.

Vi tror nemlig at Guds godhet og kjærlighet har åpenbart seg i *historien*. Kristus skulle jo være vår Stedfortreder – og det i *historien*. Hvis ikke Bibelens beretning om Jesu lidelse, død og oppstandelse for oss er sann, og har skjedd i historien, men bare er en «religiøs-etisk idé», så lever vi på en løgn, ja, den verste løgn som noensinne har funnet sted. Sml. 1. Kor. 15,12 flg.

Vi skal være klar over at når det gjelder den bibelske historie, er dette meget vanskelig tilgjengelige forhold. Kildene er for en stor del sparsomme og kan tydes på flere måter. Det har jo vist seg at ting i Skriften som syntes ukorrekte, ved en nærmere undersøkelse likevel viste seg å være riktige nok.

Når vi taler om Skriftens autoritet angående historiske, geografiske og andre opplysninger, skal vi merke oss at NT aksepterer også denne side ved GT. Det nevnes ikke med et ord i NT noen antydning om at vi må ta slike opplysninger med forbehold.

Spesielt kan vi legge merke til at den nytestamentlige overlevering sier ingen ting om at Jesus noensinne ga uttrykk for tvil på slike ting. Tvertimot understreket Han i enkelte tilfelle historisiteten ved gammeltestamentlige episoder.

Matt. 12,39 flg.: Her viser Jesus til beretningen om profeten Jona i fiskens buk. Det kan ikke være tvil om at NT viser oss at Jesus aksepterte episoden med profeten Jona som en historisk begivenhet. Hvem vil da forsøke å betvile det? Likevel vet vi jo at noen forsøker å avskrive historisiteten av denne beretning.

BIBELENS VERDENSBILDE

En annen sak som har voldt en del hodebry, er problemet vedrørende det såkalte *Bibelens verdensbilde*.

Må vi tro på Bibelens verdensbilde? Er vi nødt til å anta Bibelens tale om jordens søyler, himmelhvelvinger osv. – i en tid da vi har et så avansert verdensbilde?

Til dette er å si:

1). Det er ikke riktig å tale om Bibelens verdensbilde, men heller om Bibelens *verdensbilder*. Den anvender mange for-

skjellige bilder for å beskrive verden. Ingen vil anklage en dikter som bruker flere bilder til å beskrive forskjellige ting og fenomener. Men når Bibelen bruker poetiske bilder, så er man straks på pletten og setter Skriften på anklagebenken, fordi den formentlig skal være uvitenskapelig!

Vi har altså mange steder i Bibelen poetiske beskrivelser av verdens oppbygning (lysets bolig, jordens søyler og liknende).

Den umiddelbare sanseiakttagelse.

2). Bibelen beskriver verden for oss slik som den fortøner seg for den umiddelbare sanseiakttagelse. Den gir oss ikke en beskrivelse som beveger seg i rent naturvitenskapelige begreps-kategorier. Beskrivelsen er slik at alle mennesker kan forstå, også menneskene på den tid da Bibelen ble skrevet.

Ikke uttrykk for tidens primitive naturvitenskap.

3). Det er heller ikke riktig å si at vi i 1. Mosebok f.eks. finner uttrykk for den tids primitive naturvitenskap. Denne påstandens sannhet reduseres ganske mye hvis vi sammenligner Bibelens beskrivelse av verdens tilblivelse med den vi finner hos Israels nabofolk.

Inkonsekvens.

4). Man kunne ha lyst til å arrestere en tendens til inkonsekvens hos mange mennesker i deres holdning når det gjelder disse ting i Bibelen. Et øyeblikk sier man at Bibelen ikke er noen lærebok i naturvitenskap.

Men i neste øyeblikk kommer man med påstander om at Bibelens verdensbilde ikke er i overensstemmelse med moderne naturvitenskap, og således er Bibelen ikke korrekt. Men hva har man da gjort? – Jo – man har gjort Bibelen til en lærebok i naturvitenskap! Det man altså påstod *ikke* skulle gjøres!

Vitenskapelig verdensbilde?

5). Og til sist: Hva er det vitenskapelige verdensbilde? Er det slik vi kan beskrive verden idag? Eller er det slik vitenskapen kanskje er istand til å beskrive den i neste århundre?

Vi må være klar over at vår mulighet til erkjennelse av dette kompliserte skaperverk, er temmelig begrenset. Også vitenskapen beskriver verdens lover og oppbygning i matematisk-fysiske begreper og formler slik som man er istand til å erkjenne disse og ut ifra observasjoner.

Den høyeste av all sannhet.

Men Bibelen gir oss noe annet og mer enn det vitenskapen kan make: Den sier oss den høyeste av all sannhet om verden omkring oss: «Av Ham og ved Ham og til Ham er alle ting: Ham være æren i evighet». (Rom. 11,36).

EN BIBELSK BIBELFORSKNING

I harmoni med objektet = frelseshistorien.

Som en konklusjon på det vi nå har sagt, vil vi understreke at Bibel-forskningen må være i harmoni med det objektet som forskes, og objektet er frelseshistorien, slik som vi har den framstilt i Bibelen – i GT og i NT.

Teologien kan derfor ikke hente sin metode fra den vanlige historievitenskap.

Bibeltro teologi og forskning må ha troen på Skriftens Kristusvitnesbyrd som sitt utgangspunkt. Hvis den ikke har det, er den ikke sann. For da er den uten Guds Hellige Ånd. Det er bare Han som kan gi oss å forstå og ta imot Guds åpenbaring slik den er gitt oss i Skriften.

Den Bibel-forskning som ikke har troen på Skriftens Kristusvitnesbyrd som sitt utgangspunkt, er ikke Bibel-tro, men Bibel-kritisk i sitt utgangspunkt. Og man kan ikke komme til rette med de bibelske skrifter med et slikt utgangspunkt. Bare det gjenfødte menneske kan drive en bibelsk Bibel-forskning, fordi vår gamle natur ikke kan ta imot det som hører Guds Rike til – og Skriften hører Guds Rike til!

Troen på Skriftens Kristusvitnesbyrd som utgangspunkt.

MED GUDS ORD TIL FOLKET

Når det gjelder det syn på Bibelens inspirasjon og ufeilbarlighet som det er gjort rede for i dette heftet, så står naturligvis dette for forfatterens egen regning.

Det Vestlandske Indremisjonsforbund.

Likevel vil nok dette i det store og hele være sammenfallende med det syn som er typisk for Det Vestlandske Indremisjonsforbund (D.V.I.).

Nå er det selvsagt ulike nyanser i synet på Bibelen som Guds Ord også innenfor D.V.I. Dette gjelder både de åndelige ledere og ellers innen organisasjonen.

«Syn og retningslinjer for D.V.I.»

Men visse prinsipielle linjer kan man trekke opp. Og da vil vi først peke på at det heter i «Syn og retningslinjer» for D.V.I. (enstemmig godkjent og vedtatt av D.V.I.s hovedstyre 14. mars og rådsmøte 16. mars 1953) i § 2: «Forbundet byggjer på Guds Ord og vedkjenningi til den evangelisk-lutherske kyrkja». Når det gjelder bekjennelsen, så mener man at denne er det beste uttrykk for frelsesåpenbaringen i Bibelen. Andreas Lavik skrev i «Sambaandet» 27. mai 1899 (ett år etter stiftelsen av D.V.I.) at man kan ikke med rette kaste fra seg bekjennelsen som noe unødvendig, fordi vi har jo Bibelen, og derfor skulle det ikke være nødvendig med noen menneskelig bekjennelse. For «intet menneske kan løfte Bibelen i veiret og sige med sandhed: Her er

Bibelen og be- kjennelsen.

min bekjennelse. *Bibelen er nemlig intet menneskes bekjennelse.* Den er Guds tale til oss . . . Bekjennelsen, den er derimot uttrykket for, hvorledes den kristne har forstået og troet Herrens Ord . . . » Og derfor «saa er der ingen grund til saa uden videre at kaste væk kirkens bekjennelse. Den er jo ikke bare udtryk for den enkeltes opfatning, men er *frukten af Guds folks bøn, erfaringer og arbeide med Guds Ord gennem lange tider*».

Dette grunnlaget som D.V.I. bygger på, kan ikke forandres. For dette er det som organisasjonen står og faller med. Det er Guds Ord som er grunnvoll, utgangspunkt og drivkraft i det arbeidet som D.V.I. har fått nåde til å være med i.

D.V.I. i kamp mot mistilliten til Guds Ord.

D.V.I. har alltid ført en sterk kamp mot de krefter som har vært med å svekke tilliten til Guds Ord. Og man vil fortsatt på Guds Ords grunn, så langt Gud gir nåde til, stå fram i denne kampen og hevde sitt syn på Bibelen.

Retningslinjer for D.V.I. i Bibelsynet:

D.V.I. vil da stå på disse retningslinjer når det gjelder Bibelsynet:

- Hele Bibelen er Guds tale til oss. Den er Guds inspirerte Ord gitt til de hellige forfattere – profeter og apostler – ved Den Hellige Ånd.

- Man vil stå fast på Bibelens enhet og hevde at den har én lære.

- Bibelens lære er ufeilbarlig.

- Den er Guds endelige (avsluttende) åpenbaring.

- Vi kan ikke forstå Skriften ved vår egen fornuft. Forståelsen av Bibelen som Guds Ord og tilegnelsen av dens budskap skjer ved Den Hellige Ånd.

- Vi understreker at Bibelen er vår eneste autoritet i alt som har å gjøre med kristen tro og moral. Dette hører med til den pietistiske læretradisjon som D.V.I. er bærer av.

- Når det gjelder fortolkningen av Guds Ord, vil man understreke at Bibelen må tolkes ut fra seg selv.

- Etersom Kristus er Skriftens sentrum, må også forkynnelsen innen D.V.I. være preget av de sentrale frelsessannhetene om Jesu gjerning og person. Dette skal være et vern mot vranglærer som måtte stå fram, enten det nå er rasjonalistisk pregete retninger, eller det er retninger som setter de åndelige opplevelser i sentrum, og ikke legger hovedvekten på ordene om synd og nåde.

Hovedsaken:

Så vil da D.V.I. i all sin virksomhet alltid ha som hovedsak forkynnelsen av Guds Ord under mottoet:

MED GUDS ORD TIL FOLKET

Skriften gir visdom som leder til frelse

«Men du skal holde fast på det du har lært og er blitt overbevist om; du vet jo hvem du har lært det av.

Helt fra barndommen har du kjent de hellige skrifter, de som kan gi deg *visdom som leder til frelse ved troen på Kristus Jesus.*

Alle hellige skrifter, inngitt av Gud, er også *nyttige* til å gi opplæring og tale til rette, hjelpe på rett vei og oppdra i rettferd.

Slik skal det menneske som hører Gud til, settes i rett stand og bli rustet til all god gjerning.» (2. Tim. 3, 14–17).

I 2. Pet. 1, 19 står det om profetordet at «det er lik en lampe som lyser på et mørkt sted, inntil dagen gryr og morgenstjernen går opp i deres hjerter.»

Vi kan også med det samme ta med et ord fra Salme 119, 105: «Ditt Ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.» Denne salmen er forøvrig et rikt og innholdsrikt vitnesbyrd om Guds Ords herlige egenskaper og virkninger. Den er en lovsang av Guds Ord.

GUDS ORD ER LYS

Allerede disse ord fra Bibelen som vi har sitert, gir oss et klart innblikk i hensikten med Guds Ord og hvilken funksjon det har.

Alle de hellige skrifter, slik vi finner dem i vår Bibel – det gjelder både GT og NT – er *nyttige*, leste vi. Vi skal om et øyeblikk se litt på dette.

Men først merker vi oss det som Salme 119, 105 understreker for oss, nemlig at Guds Ord er en lykt og et lys.

Ordet er en *lykt* for min fot. Det opplyser hvert skritt, slik at vi ikke snubler på veien. Derfor er det svært viktig at vi lar Guds Ord være i stadig funksjon for oss, så vi ikke snubler og blir liggende etter på veien.

Nyttige.

Lykt.

Lys.

Det er et lys på min sti. Det har altså også en funksjon på lengre sikt. Ordet gir oss opplysning om og på den smale veien til himmelen. Denne funksjon gis det uttrykk for i v. 130: «Dine ord gir lys når de åpner seg, de gir uerfarne innsikt.»

Kunnskap og visdom om de himmelske ting.

Guds Ord gir oss kunnskap og visdom om det som hører de himmelske ting til. Det som mennesket ikke kan vite noe om uten at Gud åpenbarer det for oss gjennom sitt Ord.

Og dette vil vi si er den viktigste siden ved Guds åpenbaring til menneskene – at Han har åpenbart seg for oss gjennom sitt Ord.

Dette uttrykkes slik i Hebr. 1, 1: «Mange ganger og på mange måter har Gud i fordums tid talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, da de siste tider er kommet, har Han talt til oss gjennom Sønnen.»

ORDETS SAMFUNN MED GUD

Ordet — livsgrunnlaget/livsprinsippet for mennesket.

I begynnelsen hadde vi samfunn med Gud – det var et Ordets samfunn. Gud var nær oss ved sitt evige Ord. Dette Ordet var selve livsgrunnlaget/livsprinsippet for mennesket. Fordi det heter i Matt. 4, 4: «Mennesket lever ikke bare av brød, men av hvert ord som kommer fra Guds munn.»

Vi leser i 1. Mos. 1 at Gud i begynnelsen skapte ved sitt Ord. Han bød at lys skulle skinne fram av mørke osv. Han skapte mennesket for å leve i samfunn med seg.

Men det som Herren således ga oss i begynnelsen, det ble ødelagt. Det forferdelige skjedde at vi mistet Ordets samfunn med Gud. Så vi ikke kan kjenne Gud. Derfor må Gud selv gi oss kunnskap om seg. Han må selv åpenbare seg og lære oss å kjenne seg.

Det som skjedde var at djevelen fikk mennesket bort fra det som i særdeleshet var grunnlaget for livssamfunnet med Gud – nemlig Guds Ord. «Har Gud virkelig sagt?» (1. Mos. 3, 1).

«Et syndig ord i Adam før,
det lagde verden øde;
det har voldt det sjelemord
hvorved alle døde.»

Det naturlige menneskehjerte er mørkt.

Så er da situasjonen slik etter syndefallet, som Guds Ord sier oss, at mennesket vandrer i mørke før det mottar Jesus og lar Hans Ord få skinne. Det naturlige menneskehjerte er mørkt og kan ikke oppfatte Gud og det som hører Guds Rike til. Menneskets sinn er formørket og gjør ikke etter det som er Guds

vilje. Hvis ikke mennesket blir opplyst av Guds Ord, eller kommer inn under Guds Ords påvirkning og lys, så vil det, likesom forræderen Judas, gå til sitt eget sted hvor «det evige nattemørke venter på» dem, som det heter i Judas brev, vers 13. Dette er fortapelsen.

Det mørket som mennesket vandrer i, er så dypt at intet jordisk lys kan gjennomtrengte det. Men Gud har gitt oss et lys som ikke slokkes, og dette lys er Hans Ord. Det trenger inn like til dypeste mørke i menneskehjerte og skaper samfunn med Gud.

Bibelen — Gud og Kristus.

Og når du har med Bibelen å gjøre, så har du med Gud og Kristus å gjøre. Når Bibelen taler til deg, så er det Kristus som taler. Din Frelser er ikke langt borte, slik at du ikke kan få kontakt og samfunn med Ham. Nei – Han er deg nær. Det viser Rom. 10, 6–8 oss klart: Vi skal ikke fare opp til himmelen for å hente Kristus ned, og vi skal heller ikke fare ned i avgrunnen for å hente Kristus opp fra de døde, men: «Ordet er deg nær, i din munn og i ditt hjerte. Det er troens Ord, det som vi forkynner.» Dvs.: Du skal ikke hente Kristus verken «der oppe» eller «der nede», men du skal hente Ham/møte Ham i Skriften, Guds Ord.

Skriftens innhold er Kristus. Han er det som taler i Skriften. Ja – Han er Ordet (Joh. 1, 1 flg.). Derfor er Skriften så nyttig – ja, helt nødvendig forat mennesker kan få høre Guds tale og komme i samfunn med Ham.

Det er altså en bestemt hensikt Gud har ved å åpenbare seg for oss gjennom sitt Ord. Han har et bestemt formål ved å gi seg tilkjennø gjennom det Ord som kan skape liv av døde, lys av mørke, sannhet av løgn.

Da er det at Gud gjennom sitt Ord avdekker det som er menneskets egentlige problem: Synden og skylden overfor Gud. Det er ett problem som står over alle andre problemer: vi står overfor den hellige Gud, som er en fortærende ild mot all synd (Hebr. 12, 29; 5. Mos. 4, 24). Vi er redningsløst fortapt slik vi er i oss selv. Vi står der med våre ti tusen talenter i skyld, og kan ikke betale en tøddel av vår gjeld. (Matt. 18, 23 flg.).

LOVEN ÅPENBARER DEN HELLIGE GUD

Loven.

Inn i denne situasjon er det at det ord i Bibelen, som vi kaller *loven*, taler klart og tydelig og strengt og viser oss at Gud er *en hellig Gud*.

Utenom Guds Ord ville en overhodet ikke være istand til å erkjenne at Gud er en hellig Gud som straffer synden: «Den som synder, han skal dø.» (Esek. 18, 4).

Loven kommer til en og sier: «Betal det du skylder!» (Luther). Men vi kan ikke betale det vi skylder!

Dersom Gud taler til oss gjennom loven, da blir vi sannelig stående skyldbetyngt, likesom avmektige overfor dette mektige Ord fra den Allmektiges munn.

«Mitt Ord, er ikke det som en ild, lik en slegge som knuser fjell?, sier Herren.» (Jer. 23, 29).

SYNDEN AVSLØRES

Loven dømmes oss, avslører synden og fordømmer oss. Ja – i sannhet – «Guds Ord er levende og virkekraftig og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger igjennom til det kløver sjel og ånd, marg og ben, og dømmes hjertets tanker og planer. Ingen skapning er skjult for Ham. Alt ligger nakent og bart for Ham som vi skal stå til regnskap for.» (Hebr. 4, 12–13).

Lovens gjerning.

Så er det da lovens gjerning å vise oss Guds hellighet og vår fortapthet, så det skapes syndserkjennelse i våre hjerter – og syndsbekjennelse.

Du møter den hellige Gud og Hans drepende vrede over all synd, og står der dømt og avslørt, uten unnskyldninger, ribbet for selvsikkerhet.

«Jeg står for Gud som allting vet
og slår mitt øye skamfullt ned,
Jeg ser min synd at den er stor,
i tanker, gjerninger og ord.
Det meg igjennom hjertet skjær':
O, Gud, meg synder nådig vær!»

Det blir med deg som med Esaias, da han ble stilt framfor den hellige Gud: «Ve meg! Det er ute med meg. For jeg er en mann med urene lepper, jeg bor blant et folk med urene lepper, og mine øyne har sett Kongen, Herren Allhærs Gud.» (Jes. 6, 5).

Esaias.

Da er det urokkelig sannhet når Bibelen kommer med denne attest til mennesket: «Det finnes ikke én som er rettferdig, ikke en eneste. Det finnes ikke én som er forstandig, ikke én som søker Gud. Alle er kommet på avveier, alle er fordervet, det finnes ikke én som gjør det gode, ikke en eneste.» (Rom. 3, 10–12).

Det er dette Gud vil føre oss til erkjennelse av gjennom sitt Ord.

Et annerledes ord.

Evangeliets ord:

Nådens budskap.

Virkekraftig.

Skaper liv.

EVANGELIET GIR OSS DEL I GUDS NÅDE

Men nå er det slik at Gud lar oss ikke bli stående under dommen og vreden. Gud taler et annet ord inn i denne situasjon, et ord som er helt annerledes – evangeliets Ord. Den som mistet alt under lovens dom, får alt i Kristus og Hans frelsesverk.

I evangeliet «forkynnes det frelsende ordet om livet som gis ved et guddommelig løfte, og det tilbyr nåde og syndenes forlatelse,» sier Luther.

Og dette er Guds egentlige hensikt med sitt Ord, slik det blir uttrykt i det første skriftsted vi siterte i dette kapitel: «Gi deg visdom som leder til frelse ved troen på Kristus Jesus.»

Dette var det også profeten Esaias opplevde, da han hadde møtt den levende Gud og var kommet til erkjennelse av sin synd: «Da fløy en av serafene bort til meg. I hånden hadde han en glo, som han hadde tatt med en tang fra alteret. Med den rørte han ved min munn og sa: «Se, denne har rørt ved dine lepper. Din skyld er tatt bort, din synd er sonet». (Jes. 6, 6. 7).

Slik møtte Esaias evangeliets ord, og slik erfarer vi også møtet med dette nådens budskap, som lyder slik f.eks. i Kol. 1, 13–14: «For Han har fridd oss ut av mørkets makt og satt oss over i sin elskede Sønns Rike. Og i Ham har vi forløsningen, tilgivelse for syndene.»

GUDS ORD ER LEVENDE OG KRAFTIG

Det er da altså ikke bare slik at Guds Ord forteller oss om Guds hellighet og hans kjærlighet og nåde i Kristus Jesus. Men det er et *virkekraftig Ord* som «ikke vender tomt tilbake, men utfører det jeg vil, og fullfører det jeg sender det til». (Jes. 55, 11).

Et uttrykk for virkningen av disse to slags ord – lov og evangelium – har vi i 1. Sam. 2, 6–7: «Herren tar liv og gir liv (i gammel oversettelse: «døder og gjør levende»), Han sender mennesker til dødsriket og kan føre dem opp derfra. Herren gjør fattig og Han gjør rik, Han fornædret, og Han opphøyer.»

Ordet gir ikke bare kunnskap om Gud og Hans Rike, men Ordet skaper liv hos den som tar imot det. Det er Ånd og er liv (Joh. 6, 63), fordi Ånden virker gjennom det inspirerte Ordet og gjør levende. Derfor blir vi nye skapninger ved troen på Kristus Jesus (2. Kor. 5, 17), «det gamle er borte, se, det nye er blitt til.»

Paulus sier i 1. Tess. 2, 13 at menigheten i Tessalonika tok imot det Ord de forkynte, «ikke som menneske-ord, men som det Guds Ord det i sannhet er. *Det virker nå med sin kraft i dere som tror.*»

Eller som det heter i 5. Mos. 32, 47: «For dette er ikke tomme ord, men selve livet for dere. Ved disse ord skal dere leve lenge i det landet dere skal legge under dere når dere går over Jordan.»

GUDS ORD ER MEKTIG TIL Å BEVARE

Bevarende makt.

Da er vi kommet til en meget viktig funksjon som Guds Ord har – nemlig at det har en bevarende makt.

Guds Ord er mektig til å bevare deg til du står frelst og fri hjemme hos Herren.

I Salme 119, 50 vitner salmisten slik: «Dette er min trøst i nøden, at ditt Ord holder meg i live.» Ordet har altså en bevarende virkning, slik det også blir understreket hos Jak. 1, 21: «Legg da av alt urent og all óndskap, og ta villig imot det Ord som er plantet i dere, og som *har makt til å frelse deres sjeler.*»

Gud arbeider med oss gjennom sitt Ord, slik at vi kan bli bevart for himlen. Vi er helt avhengige av at Gud selv sørger for å fullføre det verket Han har begynt i oss. (Fil. 1, 6). Jfr. også 1. Pet. 1, 5.

Omgangen med Guds ord.

Derfor er det så veldig viktig – ja, helt avgjørende – at vi legger vekt på omgangen med Guds Ord. Guds Ord er åndelig næring som er helt nødvendig for vårt Gudsliv, om vi ikke skal dø, åndelig talt. Bibelen taler om at «som nyfødte barn skal dere lengte etter den ekte (gammel oversettelse: «uforfalskede»), åndelige melk, så dere kan vokse ved den til frelsen er nådd.» (1. Pet. 2, 2).

Den som lar være å bruke Guds Ord, vil kunne bli en åndelig krøpling, han vil bli åndelig underernært, han vil pådra seg en rekke åndelige sykdommer, og til slutt vil han kunne dø en åndelig død. Så alvorlig er dette. Guds Ord er åndelig føde og nødvendig for det åndelige livs opphold, og forat vi skal kunne vokse en normal kristen vekst og bli modne kristne.

Alt det som tjener til liv og gudsfrykt har vi fått. Vi har alt dette i Den Hellige Skrift. Ved Skriften lærte vi å kjenne Herren, og ved denne skal vi fortsatt hente det som er nødvendig for å bli holdt oppe, og vokse i troen.

BØY DEG FOR ORDET!

Skriften er nyttig – leste vi – «til å gi opplæring og tale til rette, hjelpe på rett vei og oppdra i rettferd.»

Villige til å ta imot opplæring?

Men er vi da villig til å ta imot opplæring? Er vi for stolte til å ta imot tilrettevisning fra Guds Ord? Vil vi gå våre egne veier, eller vil vi la Skriften hjelpe på rett vei? Tar vi oppdragelsen av

oss selv i vår egen hånd, eller lar vi Herren gjennom sitt Ord oppdra oss i rettferd?

Se – dette er spørsmål som det er nødvendig at vi stiller oss innunder.

Måtte Herren gi oss nåde til å bøye oss for Ordet og la oss tilrettevise! Måtte vi gi Guds Ord rom i lydighet! Måtte vi som Maria, gjemme Herrens Ord i vårt hjerte og grunne på det! (Luk. 2, 19).

For «salige er de som hører Guds Ord og tar vare på det.» (Luk. 11, 28).

Ordets hører —
Ordets gjører.

Vi kan lett komme inn i det bedrag at vi blir Ordets hørere, men ikke dets gjørere. Hvis vi ikke bøyer oss for Ordet, men stadig står imot det, eller tilpasser det våre ønsker, da er forherdelsens mulighet der. Da stenges det etter hvert slik at Ordet og Ånden ikke får trenge inn i vårt hjerteliv.

Dette er Satans store ønske og strategi – å få oss bort fra Guds Ord, så tvil på det, redusere dets betydning for oss.

Greier han det, da har han vunnet en stor seier, og vi har tapt!

Det gjelder for oss som for de kristne i Rom: «Før var dere slaver under synden, men nå er dere av hjertet blitt *lydige mot den lære som ble overgitt til dere.*» (Rom. 6, 17).

Det som ble sådd «i den gode jord, det er de som hører Ordet og tar vare på det i et fint og godt hjerte, så de holder ut og bærer frukt.» (Luk. 8, 15).

På denne måten blir vi bevart fra synd: «I hjertet gjemmer jeg ditt Ord, så jeg ikke skal synde mot deg.» (Salme 119, 11).

I stedet bærer vi frukt. Det var dette Gud ville med sitt Ord.

Men den som ble sådd i den gode jord, er en som hører ordet og forstår det. Han bærer frukt: hundre foll, seksti foll eller tretti foll.

Mt. 13.23.

GUDS ORD OG FRELSSESVISSHET

Her vil vi også understreke at Ordet gir oss visshet om vår frelse.

Vi vet fordi
Guds ord sier det.

Vi skal få slippe å gå rundt og håpe på at vi hører Jesus til og er frelst. *Vi vet* at vi er gått over fra døden til livet. (1. Joh. 3, 14). Ja, vi vet fordi *Guds Ord* sier at hver den som har tatt sin tilflukt til Jesus, er frelst.

Du kan komme i tvil og anfektelse, og det kan bli en fortvilet kamp, men – du skal likevel midt i din anfektelse og ditt mørke få si med Per Nordsetten:

«Ja, *ditt Ord* sier så at jeg nåde skal få
At min synd ihukommeš ei mer.
Ditt velsignede blod giver meg sådant mod
At jeg tror at min brudgom du er.»

1. Joh. 5, 13: «Dette har jeg *skrevet* til dere forat dere skal vite at dere har evig liv, dere som tror på Guds Sønnns navn.»

Vissheten i det som
står skrevet.

Johannes vil at de skal *vite* at de har evig liv. Og legg merke til hva han sier i denne sammenheng: Han sier ikke: Nå skal du kjenne etter i ditt hjerte om du føler visshet i ditt trosforhold. Nei – han sier at *vissheten skal du hente i det som står skrevet*.

Frelsesvissheten er ikke en visshet som bygger på dine følelser eller opplevelser eller på noe som helst i deg eller ved deg. Men det er *en visshet som bygger på det evangeliet forkynner deg om det Gud har gjort for deg i Jesus Kristus*.

Ved å høre.

Guds Ord sier at du blir frelst, ikke ved å gjøre det, men ved å høre: «Vend øret hit og kom til meg, hør, så skal dere få leve.» (Jes. 55, 3).

Og når du hører Ordet om korset, Ordet om Ham som led og døde for dine synders skyld, som er oppstanden til din rettferdig-gjørelse, da vil Den Hellige Ånd hviske ømt i din sjel at dette gjelder deg. Du får fred ved å *høre* om Ham som er vår fred.

«Du kan ikke tro, å, men kjære, så *hør*:
Gud har sin Sønn for oss givet!
Kom hit, kom til korset, se Lammet som dør!
Dets blod har ervervet oss livet
og synden fra verden borttaget.»

Videre kan vi da si det slik at fordi Gud har lagt Ordet om forlikelsen ned i våre hjerter og gitt oss sin Hellige Ånd, så vil Ordet om korset finne gjenklang hos oss. Det vil samstemme

Subjektiv erfaring.

med vitnesbyrdet i vårt hjerte. Det blir altså en subjektiv erfaring av frelsen, en opplevelse av frelsen.

Ved Guds Ord er det at Guds Ånd arbeider med deg, bevarer deg i samfunn med Jesus, og gir deg visshet og trygghet.

ÅNDENS SVERD

Guds fulle
rustning.

Den som har Guds Ord, har et sverd. Han har det våpen som hører til Guds fulle rustning. Og Guds fulle rustning, inklusive Åndens sverd, må vi ha om vi skal stå gjennom kampen.

Ved å iføre deg Guds fulle rustning sammen med Åndens sverd, Guds Ord, vil du bli vernet mot Satans gloende piler, som søker å ta ditt åndelige liv.

Når han på forskjellige vis forsøker å rive fra deg Ordet, eller så tvil på Guds Ord, skal du nettopp holde fast på Guds ufeilbarlige Ord og bruke det, slik som Jesus gjorde det, da Han stod djevelen imot. Se Matt. 4, 1–11.

«Ta på Guds fulle rustning, så dere kan holde stand mot djevelens lumske angrep. For vi har ikke en kamp mot kjøtt og blod, men mot makter og myndigheter, mot verdens herskere i dette mørke, mot ondskapens åndehær i himmelrommet.» (Ef. 6, 11. 12).

Mørkets fyrste.
Vårt kjød.
Verden.

Vi har altså en kamp mot mørkets fyrste og Hans hær. Vi har også en kamp mot vårt eget kjød, som vil gjøre mørkets gjerninger. Dessuten lever vi i en verden som vil formørke vår forstand og besmitte oss med sin ånd.

Jo, vi trenger i sannhet å holde oss til Guds Ord, så vi ikke skal gi opp og gå under i kampen. Og Jesus selv har lært oss å bruke Ordet i kampen mot Satan. Han slo tilbake djevelens angrep i ørkenen ved å vise til Skriften: *Det står skrevet!* Satan avskyr dette og må fly!

Nettopp gjennom kampen åpner Skriften seg på en særlig måte.

Anfektelsen og
Ordet.

Luther sier: «Så lenge menneskene nyter fred og sikkerhet, forakter og forsømmer de Guds Ord. Men når anfektelsen kommer, da først tror de at det er sant som de tidligere er blitt formant til av Ordet. Slik opplever også de fromme Ordets kraft og frukt bare i anfektelsen.»

ORDETS TRØST

Slik virker Guds Ord trøst hos den sørgmodige og anfektete sjel. «Dette har jeg sagt dere forat dere skal ha fred i meg. I verden har dere trengsler. Men vær frimodige, jeg har seiret over

verden.» (Joh. 16, 33). Slik er Guds trøst til Hans folk. Det er et løfte om nåde, hjelp og omsorg. Vi skal ikke la hjertet vårt bli grepet av angst og motløshet. (Joh. 14, 27). For Herren selv gir oss den fred som langt overgår den fred verden kan gi, en fred som har sitt opphav i Kristus, Han som *er* vår fred. (Ef. 2, 14).

Derfor heter det også i Bergprekenen: «Salige er de som sørger, for de skal trøstes.» (Matt. 5, 4).

Trøsten og Ordet.

Denne trøsten gir Gud ikke minst gjennom sitt Ord. Derfor er Guds Ord til glede og fryd for hjertet: «Jeg fant dine Ord og åt dem, de var til glede for meg.» (Jer. 15, 16). Slik var det for profeten Jeremia midt i fiendskap og lidelse.

Det glade budskap som ble forkynt for Guds folk i den gamle pakt, det folk som var i nød og trengsel i fremmed land, lød slik: «Trøst, ja, trøst mitt folk! sier deres Gud.» Og trøsten bestod i at folkets strid var endt, dets skyld betalt, og at det fra Herrens hånd hadde fått dobbelt for alle sine synder. (Jes. 40, 1, 2).

«Og alt som før er skrevet, er skrevet for at vi skal lære av det: Vi skal ha håp gjennom det tålmod og *den trøst som skriftene gir.*» (Rom. 15, 4).

Så skal vi få trøste andre med den trøst som vi selv får av Gud. (2. Kor. 1, 4).

VANDRE I LYSET

Vandre i lyset — leve i Ordet.

Fordi Ordet er vårt lys fra himmelen, der vi møter Kristus og vår syndighet blir avslørt, så kan vi si at det å vandre i lyset (1. Joh. 1, 7) ikke minst betyr å leve i Ordet. Gjennom Guds Ord og bønn vandrer vi i lyset, dersom vi ikke bare er Ordets hørere, men også dets gjørere. Når vi har en slik omgang med Ordet, har vi omgang og samfunn med den treenige Gud og renselse fra all synd i Jesu, Guds Sønns, blod. Å vandre i lyset er nødvendig og salig.

I Salme 27, 1 heter det: «Herren er mitt lys og min frelse, hvem skal jeg da frykte? Herren er et vern om mitt liv, hvem skal jeg da skjelve for?» Her er det altså en nøye sammenheng mellom dette at Herren er mitt lys og min frelse og vern om mitt liv. Fordi det er slik, behøver jeg ikke å frykte for noen.

Dette lys, denne frelse og dette vern om mitt liv åpenbares for oss i Guds Ord.

Jesus er Ordet, og Han er også Livet og Lyset (Joh. 1, 4). Det sanne lys som skinner i mørket. Dette lyset skinner gjennom Guds Ord. I Joh. 8, 12 sier Jesus: «Jeg er verdens lys, Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha Livets Lys.» Men

nå er det slik at «denne verdens gud har blindet de vantros sinn, så de ikke ser lyset som stråler fram fra evangeliet om Kristi herlighet, Han som er Guds bilde.» (2. Kor. 4, 4). Derfor er evangeliet skjult for dem som går fortapt (v. 3).

Men når det gjelder Guds folk, sier Jesus: «Mine sauer hører min røst, jeg kjenner dem, og de følger meg.» (Joh. 10, 27). De som hører Jesus til, hører også Hans røst. Denne røst hører du først og fremst i Guds Ord. Og da følger du Jesus – du er Ordets gjører: Du vandrer ikke lenger i mørket, men har livets lys.

Nå lyser Gud for oss skritt for skritt. Guds Ord er en lykt for vår fot. Vi ville kanskje at Gud skulle benytte den himmelske lyskaster, så vi kunne se hele veien fram mot målet. Men vi skal ikke være urolige når det synes som at Gud venter for lenge med å sende oss lys over de livsforhold vi er oppe i. Vi vil heller si: «Hitinntil Herren hjulpet så vel, inntil idag, til idag.» La oss holde oss til det lys som Guds Ord gir.

BRENNENDE LYS — VITNETJENESTE

Så gjelder det altså for oss som bekjenner Jesu navn, at vi virkelig lar Ordet være vårt lys og vår veileder. Da blir det sannhet for oss det som står skrevet hos profeten Jeremia (6, 16): «Still dere på veiene og se! Spør etter de gamle stier, etter veien til det gode, og vandre på den! Gå på den, så finner dere hvile». Den som lever i evangeliet og gjør Guds vilje, han vil finne hvile hos Herren! Guds folk Israel ville ikke. Vil du? Vil du la Guds Ord være din veileder, så skal du finne hvile hos Herren!

I 1. Pet. 1, 22 heter det: «Ved å lyde Sannheten har dere rensert dere, så dere kan leve i oppriktig kjærlighet til brødrene. Elsk da hverandre inderlig og helhjertet!»

Her har vi også et uttrykk for hemmeligheten til å leve et sant kristenliv: «Ved å lyde Sannheten» (gammel oversettelse: «lydighet mot Sannheten»). Den som tar imot Sannheten i lydighet, har renselse for sine synder. Sannheten er nemlig Guds Ord. Den som bøyer seg i lydighet mot Skriftens Ord og lever i evangeliet, han/hun lever i syndenes forlatelse og i lyset fra himmelen, og får oppleve et kristenliv «i oppriktig kjærlighet til brødrene».

Hemmeligheten til et seirende kristenliv ligger i dette å ha samfunn med Guds Ord og dermed med Jesus Kristus. Da vil også formaningen om å elske hverandre inderlig og helhjertet finne inngang i hjertene.

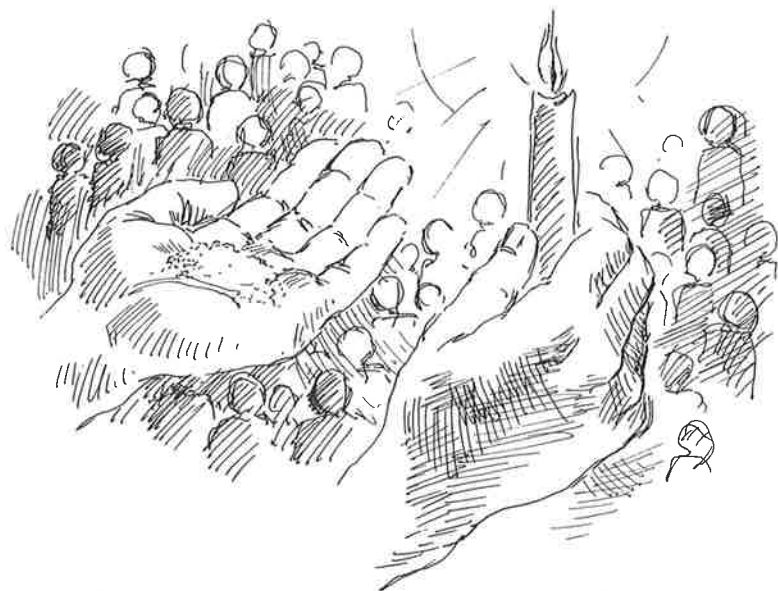
Lydighet mot Sannheten.

Hemmeligheten til et seirende kristenliv.

Guds ord og vitnetjenesten.

La oss også ta med Matt. 5, 16: «Slik skal også deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerninger dere gjør, og prise deres Far i himmelen».

Ved at vi lever i Guds Ords lys, får vi selv være lys, som skinner for menneskene. Dette har med vår *vitnetjeneste* å gjøre. Vi er satt til lys og salt i verden. Hensikten med all vår ferd er at vi skal være veivisere til Kristus. Se 1. Pet. 2, 11–12. Guds Ord er vårt lys, og derfor er vi lys, som skal vise andre veien inn i det samme lys.

Lys og salt.

Kristi kjærlighet og Guds Ord.

Dermed er vi kommet til enda en viktig funksjon av Guds Ord. Vi har sagt at det er et levende og virkekraftig Ord. Og dette Ordet er plantet i oss (Jak. 1, 21). Det er Ordet om forsoningen (2. Kor. 5, 19). Det virker som en kraft i oss som tror. (1. Tess. 2, 13). Det driver oss ut i tjenesten. Naturligvis er det sant at Kristi kjærlighet tvinger oss. Men like sant er det at vi får brennende hjerter når Jesus forklarer Ordet for oss (Luk. 24, 32). Det er ingen motsetning mellom disse to ting. For gjennom Guds Ord vil Kristi kjærlighet bli enda mer levende for oss. Vi kan vel si det slik at ved bruken av Guds Ord vil de barriærer, som hindrer Kristi kjærlighet i å utfolde seg i våre liv, ha større muligheter for å ryddes vekk. Derfor – skal Kristi kjærlighet få overtaket i oss, må omgangen med Guds Ord ha høy prioritet.

Når du lever i Ordet, vil trangen til vitnetjeneste næres. Guds Ord, slik vi har det i GT og NT, vil sette deg «i rett stand» og ruste deg «til all god gjerning» (2. Tim. 3, 17). Vår duelighet er av

Nådegavene og Guds Ord.

Gud, og denne dueligheten gir Han oss gjennom sitt Ord og ved sin Ånd.

Se f.eks. Ef. 4, 11–16. Her legges det vekt nettopp på de nådegavene som har med formidlingen av Guds Ord å gjøre. Dette er nødvendig for at vi kan bli utrustet til tjenesten og vokse i modenhet og kjennskap til vår Herre Jesus Kristus. Slik at vi ikke i umodenhet skal drive omkring av alle slags lærer, men heller være tro mot Sannheten i kjærlighet, og i ett og alt vokse opp til Ham som er hodet.

GUDS ÆRE

Guds Ord og Guds ære.

Alle de funksjoner som Guds Ord har, hele den hensikt Ordet skal tjene, samles i dette ene: GUDS ÆRE!

1. Pet. 4, 11: «Den som taler, skal se til at han taler Guds Ord. Og den som tjener, skal tjene med den styrke Gud gir. Slik skal Gud i ett og alt *bli æret*, ved Jesus Kristus. Ham tilhører herligheten og makten i all evighet! Amen.»

Guds ære — Kristus og Ordet.

Alt det som en kristen gjør, skal tjene til Guds ære. Se 1. Kor. 10, 31.

Men dette kan ikke skje uten at vi blir i Kristus og i Ordet.

Det er ingen annen bok enn Bibelen – bøknes Bok – som kan tjene de hensikter som vi nå har beskrevet. Det er bare når Guds Ord blir realisert i verden at Guds ære kan bli fremmet. Mennesketanker som ikke er sprunget ut av, påvirket og formet av Guds eget Ord, vil snarere vanære Guds navn. For verdens visdom er uforstand (1. Kor. 1, 20). Men Bibelen åpenbarer Guds visdom. «Vi taler Guds visdom, som er en hemmelighet; den var skjult, men før tidenes begynnelse hadde Gud bestemt den til å føre oss fram til herligheten. Denne visdom har ingen av verdens herskere kjent til. Hadde de kjent til den, ville de ikke ha korsfestet herlighetens Herre. Men det står skrevet: Det intet øye så og intet øre hørte, det som ikke kom opp i noe menneskes tanke, alt det Gud har gjort ferdig for dem som elsker Ham, – dette har Gud åpenbart for oss med sin Ånd. For Ånden utforsker alle ting, også dybden i Gud.» (1. Kor. 2, 7–10).

Gud og Guds ære.

Nettopp derfor er det at Guds ære fremmes ved at Guds Ord får være i funksjon. Det er bare Gud selv – Han som fører oss til herlighet – som kan føre sitt navn til ære gjennom sitt Ord ved oss som hører Ham til.

Bibelbruk – personlig andaktsliv

HERREN BYGGER SITT TEMPEL

Oppbyggelse.

«Som nyfødte barn skal dere lengte etter *den ekte, åndelige melk*, så dere kan *vokse ved den* til frelsen er nådd. Dere har jo smakt at Herren er god. Kom til *Han, den levende stein*, som vel ble vraket av mennesker, men er utvalgt og dyrebar for Gud. Vær selv levende steiner som *bygges opp* til et åndelig tempel!» (1. Pet. 2, 2–5).

Her er det tale om en vekst og en oppbyggelse. Dette skjer ved omgangen med Jesus i Guds Ord. Vi innbys til å komme til den levende stein – som er Kristus – for å bli oppbygget.

Vi sier gjerne når vi har vært på et godt møte: «Jeg ble oppbygget.» Og så mener vi da helst at predikanten talte med en kraft og på en måte slik at vi også ble følelsesmessig svært engasjert. Og det er klart at vi skal ikke forakte den følbare erfaring av Guds nærvær.

Byggemateriale.

Men det er neppe det Peter mener her. Her er ikke en sak som i første rekke har med vårt følelseliv å gjøre. Vi skal heller ikke bygge vårt kristenliv på følelsene. Her er det tale om *et tempel som Herren bygger*. Det er den levende Guds menighet på jord. Og de levende steinene er syndige mennesker som av Gud er levedegjort til troende kristne.

Byggherren.

Gud selv er byggherren. Han tar stein for stein og legger den der *Han* vil. Ja – Han legger den akkurat der Han ønsker og vil, forat byggverket skal bli et harmonisk og funksjonsdyktig hele. Det er *ikke du* som bestemmer hvor du skal være i huset. Det er *Gud* som bestemmer det. Samme hva slags funksjon steinene har, så er de en nødvendig del av det hele. Og i dette huset er Jesus Kristus hjørnesteinen – ja, hovedhjørnesteinen. Det er Han som gjør huset til det som det er, et hus av levende steiner. «... for uten meg kan dere intet gjøre,» sier Jesus. (Joh. 15, 5; jfr. Ef. 2, 20).

BRUK OG LÆR SKRIFTEN

Gud har gitt oss Bibelen, sitt Ord, forat vi skal bruke den. Den er ikke gitt oss forat den skal støve ned i bokhyllen, eller stå til pynt.

Skriftbruk —
Skriftåpenbarelse.

Martin Luther, den store reformator, har sagt mange gode og kloke ord om Skriften. Bl.a. understreker han at det menneske som vil høre Guds tale, må lese Den Hellige Skrift. Men, sier han, det er ikke nok at Skriften blir lest og preket, men den krever at en har Han som kan fortolke den rett, nemlig: Den Hellige Ånds åpenbarelse.

Og da kreves det igjen at en er villig til å la seg undervise og lede av Ånden.

Se til dette Jesu utsagn i Joh. 6, 45: «Det står skrevet hos profetene: Alle skal være opplært av Gud. Den som hører på Faderen og lærer av Ham, kommer til meg.»

Ordet og
djevelen.

Endelig nevner vi at Luther understreker at en bør flittig lære seg Guds Ord og aldri innbille seg at en kan det, idet en er oppmerksom på at djevelens bestemte plan og forsett er å gjøre mennesket trøtt av Ordet og således dra en bort fra det. Bibelen sier at djevelen søker å røve Ordet fra oss.

Bibelen – Guds Ord – er for alle mennesker. Ikke bare for noen få utvalgte. Den er like fullt for lekfolk som for geistlige.

Jesus ga sine disipler følgende oppdrag: «Gå ut i *all verden* og forkynn evangeliet *for alle mennesker!*» (Mark. 16, 15).

De nytestamentlige brevene rettes til hele menigheten. Jfr. Rom. 1, 7; Kol. 4, 16; 1. Tess. 5, 27. Det gjelder også de unge og barna. Se 1. Joh. 2, 13.14; 2. Tim. 3,15.

Herren har betrodd sitt folk en meget høy stilling i verden. Dette skulle realiseres ved at «Hans mangfoldige visdom gjennom kirken» skulle «bli kunngjort for maktene og myndighetene i himmelrommet.» (Ef. 3,10). Ja, Guds menighet på jord er «Sannhetens støtte og grunnvoll.» (1. Tim. 3,15).

Denne myndighet som vi som Guds folk har fått av Herren, må vi bevare for enhver pris! Hvordan skal det skje? Jo – hold fast på det du har lært og er blitt overbevist om! (2. Tim. 3,14). Ikke en hvilken som helst lærdom eller overbevisning. Men den som er grunnet på Guds Ord, de Hellige skrifter, som gir «deg visdom som leder til frelse ved troen på Kristus Jesus», og som setter Guds folk «i rett stand» og rustet «til all god gjerning.» (2. Tim. 3,15.17).

Et myndig
kristenfolk.

Et myndig kristenfolk – og spesielt et myndig lekfolk – blir det ikke uten at holdningen fra Berøya blir karakteristisk for Guds folk. Da de hørte Ordet, tok de imot det med all velvilje og

«gransket Skriftene daglig for å se om det stemte.» (Ap.gj. 17,11).

Ap.gj. 2, 42.

Eller som det heter om de første kristne i Ap.gj. 2,42: «Trostholdt de seg til apostlenes lære og samfunnet, til brødsbrytelsen og bønnene.»

Plassen i Guds
forsamling —
den enkeltes
andaktsliv.

Vi skal ikke forsømme vår plass i Guds forsamling. Men vi skal ikke slå oss til ro bare med å høre på predikanten. Vi må ha personlig kontakt med Gud gjennom Hans Ord og i bønn. Fellesskapet er svært viktig, men dette må ikke overta den enkeltes andaktsliv. Forat du skal få være med å gi noe i forsamlingen, må du få noe av Herren, og det skjer ikke minst i lønnkammeret i bønn over en åpen Bibel.

LITTERATUR OM SKRIFTEN MÅ IKKE ERSTATTE SELVE SKRIFTEN

Oppbyggelig
litteratur.

I denne sammenheng må også understrekes at det ikke må bli tilstrekkelig for oss å lese andaktsbøker og annen oppbyggelig litteratur, mens vi forsømmer lesningen av selve Skriften. Vi må ikke bare spise ferdigtygget mat i åndelig forstand. Som vi før har understreket, må vi selv granske i Skriftene under bønn om Den Hellige Ånds veiledning. Bare dette kan gi et myndig Gudsfolk, som med overbevisnings kraft kan si: Så sier Herren!

Her kan vi ta med et ord fra Luther: «Den kjære Bibel blir gjennom mange forklaringer så glemt og begravet at man ikke kan tilegne seg selve teksten. Derfor kunne jeg vel ønske at alle mine bøker ble begravet 10 alen under jorden. Det er mitt beste og kristeligste råd at man henter vannet direkte fra Den Hellige Skrifs kilde, dvs.: flittig leser selve Bibelen. Jeg vil ha skriftlærte folk, ikke lutherlærte...»

KOMME TIL ORDET MED DEN RETTE HENSIKT OG HOLDNING

Hvilken holdning eller innstilling har vi når vi går til Guds Ord?

Guds ord
= nådemiddel.

Bibelen er ingen hvilken som helst bok. Det skulle gå klart fram av det som vi har skrevet i de foregående kapitler. Guds Ord er et nådemiddel som Gud taler gjennom ved sin Hellige Ånd. Vi har med Gud å gjøre når vi leser Guds Ord, eller hører det forkynt. Vi leser eller hører ikke Ordet slik som vi leser en roman eller et eller annet vitenskapelig skrift. Vi hører ikke Ordet forkynt slik vi lytter til en forelesning i fysikk. Vi omgås

Ærbødig og
gudfryktig holdning.

Den rette hensikt.

Bibelen som et Ord fra Gud, som Guds tale til oss. Vi studerer den som et hellig skrift. Vi bør ha en ærbødig og gudfryktig holdning når vi nærmer oss Skriften – og en forventningsfull holdning.

Det gjelder om å komme til Ordet med *den rette hensikt*, idet vi vet dette at Guds Ord «kan gi deg visdom som leder til frelse ved troen på Kristus Jesus.» (2. Tim. 3,15). Ordet vil lære oss å kjenne Gud og hva Han vil oss. Det vil vise oss hvor stor Frelseren er, og at Han er den eneste Veien til den hellige Gud. Guds Ord vil også lære oss hvem og hvordan vi er. Dessuten hvilken herlig stilling jeg har i Jesus. Ånden vil også ved Guds hellige Ord lede oss på grunnlag av Guds Ord, de formaninger og den veiledning vi finner der.

Den rette innstilling er den som Eli lærte Samuel å gi uttrykk for da Gud kalte på Samuel: «Tal, Herre, din tjener hører.» (1. Sam. 3,9.10). Den som hører Jesus til, er kommet inn i et slikt forhold til Ham. «Mine sauer hører min røst, jeg kjenner dem og de følger meg.» (Joh. 10,27). Og Jesu røst hører vi først og fremst i Bibelen.

LA OSS LEDE AV GUDS ORDS RØST

Mange røster.

Det er mange røster som hever seg i denne tiden, og som hevder at de har et budskap fra Gud. La oss prøve det alt på Guds Ord. Og la oss først og fremst lytte til Guds Ord. «Salige er de som hører Guds Ord og tar vare på det.» (Luk. 11,28). «Vend øret hit og kom til meg, hør, så skal dere få leve,» sier Herren gjennom profeten Jesaia (Jes. 55,3). «Hør Ham!» sa Faderen om Sønnen. (Matt. 17,5).

Indre stemmer/
minnelser/tanker.

Vi bør også være forsiktige med å lytte til indre stemmer og minnelser/tanker. Vi må forvise oss om at tankene som stiger opp i vårt hjerte, er av Gud. Det må prøves på Guds Ord. Det er klart at Gud ved sin Ånd minner om forskjellige ting vi skal gjøre, gjør oss urolige i visse situasjoner, ja, at Han leder oss på overnaturlig måte. Men dette er ikke den normale måte Gud leder på. Det er vel heller ikke noe direkte løfte i Skriften i forbindelse med at vi nødvendigvis må bli ledet på denne måten.

Lede oss ved Ordet.

Det som er det normale og som Bibelen gir oss løfte om, er at Gud vil lede oss ved sitt Ord. I Salme 23 heter det: «Herren er min hyrde, jeg mangler ingen ting. Han lar meg ligge i grønne enger; Han fører meg til vann der jeg finner hvile, og gir meg ny kraft. Han leder meg på de rette stier for sitt navns skyld.» Her er det tale om ledelse. Men legg merke til at Guds ledelse alltid

«De rette stier»

skjer på «*de rette stier*» (gammel oversettelse: «rettferdighetens stier»).

Derfor er det så om å gjøre at vi lytter til Guds Ord, leser og gransker det. Bibelen formaner oss stadig til å granske i Guds Ord. Vi skal la Kristi Ord få rikelig plass blant oss. (Kol. 3,16).

Guds Ord er vårt liv (5. Mos. 30,20, gammel oversettelse). Mange er de som fikk et ord å gå på. Et ord som viste dem retningen og staket opp kursen.

Jfr. Augustin som fikk Rom. 13,12. Eller Luther som fikk se lyset og ble frelst ved Rom. 1,16 flg. Disse og mange andre har fått erfare at «ditt Ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.» (Salme 119,105).

Slik kan Guds Ånd gjøre enkelte vers og avsnitt levende for oss. Vi kan få et ord.

BETYDNINGEN AV Å LESE BIBELAVSNITT I SIN SAMMENHENG

I Bibelens
atmosfære.

Men aller helst leser vi Bibelen i sin sammenheng og lar våre tanker og vår vilje bli formet av Guds Ord. Salme 119 viser oss på en spesiell måte hva det vil si å leve på Guds Ord og i Bibelens atmosfære. Ved å leve i Skriften lærer vi å tenke og handle bibelsk. Ordet blir ett med oss (gammel oversettelse: smelter sammen med oss), (Hebr. 4, 2).

Ikke rykke vers ut
av sin sammenheng.

Her vil vi understreke hvor viktig det er at vi leser alt i Bibelen i sin sammenheng, at vi ikke rykker vers og avsnitt ut av sin logiske og saklige sammenheng. Vi må ikke dra enkeltvers ut fra sin sammenheng for å begrunne alle slags rare meninger og oppfatninger. Som før påpekt er det klart at Guds Ånd kan si oss noe spesielt gjennom et Bibel-vers som vi får. Likevel skal vi normalt gi akt på sammenhengen. Vi kan ikke her gå så mye inn på hva dette vil si i vår praktiske Bibel-lesning. Men la oss ta med noen få eksempler:

Når det i 2. Kor. 3,6 heter at «bokstaven slår ihjel, men Ånden gjør levende», så betyr ikke det at vi ikke skal bry oss om ordlyden i Bibelen, eller at vi skal stole mer på våre følelser og de vedtatte meninger enn vi skal stole på Bibel-ordet. Ut fra sammenhengen er det klart at «bokstav» her betyr «Guds lov». Det er *den* som slår ihjel. Den feller dødsdommen over oss.

Når vi leser f.eks. Salme 104, må vi være klar over at her er det poetisk språkbruk med bruk av bilder. Det står der f.eks. at Gud «grunnla jorden på søyler». Det er selvsagt ingen vitenskapelig forklaring på verdens tilblivelse, eller et uttrykk for Bibe-

Poetisk språkbruk.

lens verdensbilde. Men det er poetisk språkbruk som taler i bilder og som her vil si oss noe om hvordan Gud har skapt verden i sin visdom. Likevel er dette like mye Guds Ord som øyenvitneskildringene i evangeliene.

De sosiale og borgerlige lovene.

Når det gjelder lovene i GT, slik vi finner dem i Mosebøkene, er det klart at disse er bokstavelig å forstå. Likevel betyr ikke det at dette uten videre skal gjelde for Guds folk i den nye pakt. Ikke alle forskriftene i Moseloven er forpliktende for oss. Vi kan nevne *de sosiale og borgerlige lovene* (bestemmelser om ledelsen av folket, rettspleie osv.). Det er helt tydelig at disse gjelder bare Guds folk i den gamle pakt. For Israel var det teokrati – gudsstyre. Vi kan si at disse lovene understreker Guds hellighet, og at folket skulle være et hellig folk. Gud satte et vern om sin hellighet, og folket skulle bli bevart som et hellig folk inntil Kristus kom. Likevel er det klart at også disse stedene i GT vil lære oss i den nye pakt noe om Gud, kanskje ikke minst om Hans hellighet.

Seremonialloven.

Seremonialloven (forskrifter om rent og urent, om gudstjenesten, ofrene osv.) fikk sin oppfyllelse i Kristus gjennom Hans offer på Golgata kors. Ofrene gjorde sin tjeneste i den gamle pakt, dels som en påminnelse om synd og nødvendigheten av forsoning, og dels som profetiske forbilder på Kristus.

Det samme gjelder renhetsforskriftene, spiseforskriftene og omskjærelsen. Sabbaten, likesom de andre høytidene i den gamle pakt, var skygger av det som skulle komme.

I lys av Kristus-begivenheten.

Vi skjønner at det er helt livsnødvendig å lese dette – og hele GT forøvrig – i lys av Kristus-begivenheten. Slik har også Jesus selv lært oss å lese GT! Ellers kan det lett bli lovtrelldom.

Ellers finner vi overalt i GT forbilder på Kristus. Ikke minst *Hebreerbrevet* lærer oss mye om dette.

Ja – ikke bare er det slik at GT vitner om Kristus eller peker framover mot Kristus, men Kristus selv taler i hele Skriften. Du møter Kristus i Skriften! Dette har vi talt om før. Men la oss igjen peke på at dette er den store sammenhengen som alt i Skriften må sees i relasjon til.

Tilsynelatende uoverensstemmelser.

La oss så til slutt i denne sammenheng ta med en ting til når det gjelder vårt forhold til Bibelen: Enhver tenkende Bibel-leser vil støte på forskjellige vanskeligheter når han/hun leser i Bibelen. Ja, av og til kan man møte *tilsynelatende* uoverensstemmelser. Mange ting synes uklare.

VANSKELIGHETER I BIBELEN

Det vanskeligste er klart.

Da kan vi kanskje aller først understreke at det vanskeligste i Bibelen ikke er det uklare, men det som den taler klart om. Det er f.eks. ikke lett å godta Bibelens tale om det syndige og for-tapte menneskes forhold til Gud. Det naturlige menneske protesterer mot Ordet om korset. Bibelen formidler Guds åpenbaring og er derfor noe fremmed og ukjent for det naturlige menneske.

Historiske, geografiske og andre opplysninger.

Når det gjelder de forskjellige vanskeligheter som har å gjøre med historiske, geografiske og andre opplysninger i Bibelen, er det galt å si at her er feil og ufullkommenheter. Her kunne man ha trukket fram en masse ting, slik som de såkalte hevnsalmene, Jonas-boken, de forskjellige variasjoner i evangelieberetningene (f.eks. tempelrenselsen, Bergprekenen, helbredelsen ved Jeriko osv.).

Noen mener at Paulus taler om rettferdiggjørelsen ved tro alene, mens Jakob taler om tro og gjerninger. Vi har imidlertid før vist at Jakob, likesom også Paulus, taler om gjerningene som troens frukt.

Finne fram til opplysninger.

Det vil føre alt for langt å tale om disse ting her. Men la oss bare gi det råd at vi så langt det er mulig, forsøker å finne fram til opplysninger, som kan løse vanskelighetene, istedet for at vi så skråsikkert slår fast at det må være feil. Vi bør rette søkelyset mot vår egen forståelse og kunnskap istedetfor å kritisere Guds Ord. La oss se til at «vi tar hver tanke til fange under lydigheten mot Kristus.» (2. Kor. 10,5). Jfr. ellers det vi har skrevet i slutten av kapitlet om Skriftens inspirasjon (s. 29–35).

* * * * *

Bibel-studiet.

Så vil vi til slutt i dette kapittel prøve å gi noen råd om hvordan Bibel-lesningen eller Bibel-studiet bør eller kan legges opp slik at en får mest mulig utbytte av det.

Det må naturligvis bli opp til hver enkelt å finne den rytme i Bibel-lesningen som passer vedkommende. Det samme gjelder studieteknikken. Men noen råd kan virke stimulerende.

SIN LYST I HERRENS LOV

Tid og sted — stillhet og ro.

Aller først må da gjøres oppmerksom på betydningen av en tid og et sted der man kan finne mest mulig ro for Bibel-lesningen. Stillhet og ro er nødvendig. Og så leser vi og studerer Guds Ord, lytter til det, grunner på det, under bønn om Guds Ånds veiledning, at Han må åpenbare Ordet for oss.

Dette er ikke slik å forstå at når vi er ferdig i vårt lønnekammer, så er vi også ferdig med det Ordet vi har lest. Men la det bli slik som det heter i Josva 1,8: «Du skal alltid ha denne loven på tungen og grunne på den både dag og natt, så du legger vinn på å leve etter alt det som er skrevet i lovboken. Da skal du ha hell med deg hvor du ferdes, og alt skal lykkes for deg.»

Jfr. også 5. Mos. 6,6: «Disse ord og bud som jeg gir deg idag, skal du bevare i ditt hjerte.» Og i Salme 1 prises det menneske salig «som ikke følger ugudeliges råd, og ikke slår inn på synderes vei eller sitter sammen med spottere, *men har sin glede i Herrens lov og grunder på den dag og natt.*»

ORDEN OG PLAN

Faste tider.

Så vil vi gjerne peke på nytten av å ha *orden og plan* i Bibel-lesningen. Det er nyttig med *faste tider* til Bibel-studium og bønn. Det er ikke sikkert at dette alltid er gjennomførlig. Men det har lett for å bli slendrian når det gjelder vår Bibel-lesning. Litt *disiplin* over vårt Bibel-studium og vår bønn er nødvendig.

Disiplin.

Dersom du har orden på måltidene dine, så skulle det være naturlig med noenlunde orden også i de åndelige måltidene. Hvorfor skulle vi slurve når det gjelder den åndelige føde, når vi er så påpasselige med den legemlige? Vi vet jo konsekvensen av å la være å ta til seg legemlig mat. Vi burde være klar over konsekvensen også når det gjelder likegyldighet med den mat som kommer fra himmelen.

Om morgenen.

Da skulle det være fint med en stund om morgenen til Bibel-lesning og bønn, såfremt det er mulig. Morgenstund har gull i munn, heter det jo. Selv om det for noen mennesker er et ork å komme seg opp om morgenen. Men hva sier Guds Ord: «*Om morgenen* hører du min røst, *tidlig* vender jeg meg til deg og venter.» (Salme 5,4). Salme 119,147: «Før daggry roper jeg om hjelp og venter på dine Ord.»

System og planmessighet.

I motsetning til å la tilfeldigheten råde, burde det være *system og planmessighet* over Bibel-lesningen. Da burde ikke Bibel-lesningen foregå først og fremst etter mannakorn-metoden, eller utplukking av såkalte gode skriftsteder.

GRAV DYPT I ORDET!

Ikke for lange avsnitt om gangen.

Det er ikke nødvendig, og heller ikke tilrådelig, å lese for lange avsnitt om gangen. Å fare over så mye som mulig på kortest mulig tid resulterer i overflatisk Bibel-lesning. På denne måten

Korte avsnitt og grundig lesning.

får man ikke tak i skattene i Skriften. Hvis vi vil ha tak i de skatter som Herren har gitt oss i sitt Ord, så må vi grave – grave dypt! Det er bedre med korte avsnitt og grundig lesning enn overflatisk lesning av lange avsnitt.

Her kan vi la menigheten i Berøa igjen stå som et eksempel for oss. Det heter om dem i Ap.gj. 17,11 at «jødene der var mer høy-sinnet enn de i Tessalonika, og de tok imot Ordet med all velvilje og gransket Skriftene daglig for å se om det stemte» det som ble forkynt for dem.

La en tanke være fremtredende.

Hvert Bibel-avsnitt bør du lese to eller flere ganger. Og så langt det er mulig bør du la bare én tanke være fremtredende, nemlig: Hva står det her? Luther sier: «Jeg har stått stille ved hvert vers og stirret på det som på en buske, om mulig noen bær skulle falle ned». Les til du får et budskap for ditt personlige liv. Da først kan du også ha noe å vitne om som kan bli til hjelp og frelse for andre.

ORDET BÆRER DEG!

Og så heter det i Hebr. 1,3: «Han bærer alt ved sitt mektige Ord.» Vi kan altså si at Ordet bærer deg, du troende Bibel-leser! Det vil med andre ord si at du rokkes ikke. Nå kan du ikke stole på dine følelser i denne sammenheng. Det er ikke sikkert at du til enhver tid føler at du blir båret av Ordet. Det kan heller hende at du ofte bever i ditt hjerte og er engstelig. Men likevel – ut fra Guds Ord så *vet* du at det er slik. Dette skal du få klynge deg til, uansett hvordan du måtte føle det!

TRØTTHET I BIBELLESNINGEN

Nå kan det hende av og til at man blir trøtt av Bibel-lesningen. At den blir ensformig og uinspirerende. Du skal ikke fortvile av den grunn.

Forandring i Bibel-lesningen.

Bare fortsett idet du vet at den åndelige føde er nødvendig for ditt åndelige livs opphold og vekst. Men du kan gjerne gå over til et annet skrift i Bibelen eller et annet emne, eller kanskje også en annen tid på dagen.

Ellers kan også Bibel-lesningen virke mer inspirerende ved at man benytter forskjellige hjelpemidler som leder en inn i Bibelens skattkammer.

HJELPEMIDLER

Bibelordboken.

Det er jo et vell av hjelpemidler som står til rådighet også for den vanlige Bibel-leser. Her skal jeg bare nevne noen få ting. Det burde være en selvfølge at enhver Bibel-leser hadde *Bibelordboken*. Den er meget nyttig. Den bør alle bruke og bli fortrolig med. *Illustrert norsk Bibelleksikon* er også et utmerket hjelpemiddel. Et konservativt og Bibeltro grunnsyn kommer til uttrykk i dette verket. Dessuten er *Bibelsk oppslagsbok* en svært nyttig og hendig håndbok for Bibel-lesere. Den er en norsk oversettelse av Hedegårds og Saarisalos svenske utgave. Den anbefales sterkt. Dessuten *Håndbok til Bibelen*, som er en norsk oversettelse av en engelsk utgave.

Illustrert norsk Bibelleksikon.

Bibelsk oppslagsbok.

Håndbok til Bibelen.

Bibelnøkkel.

Det er også bibelstudieplaner (*Bibelnøkkel*), som gjennomgår Bibelen systematisk i løpet av en viss tid.

Kommentarer.

Vi nevner også at det er en rekke kommentarer både på norsk og engelsk som er brukbare. Når det gjelder kommentarlesning bør man ofte være kritisk. Dessuten bør ikke kommentarlesningen overta for Bibel-lesningen.

Studiebibelen.

Studiebibelen bør likeså bli nevnt i denne sammenheng. Denne er på det nåværende tidspunkt (1980) under utgivelse. Den har NT's greske grunntekst med interlinear norsk tekst. Den inneholder bl.a. korte kommentarer til hvert vers og en fyldig bibelteologisk gjennomgåelse.

Brevkurs.

Endelig viser vi til de mange brevkurs, f.eks. fra Biblia brevskole (= Misjonssambandet sin brevskole).

STUDIETEKNIKK

Til slutt vil vi i dette kapittel komme med noen enkle råd når det gjelder *studieteknikken i Bibel-studiet*.

Understreking/avmerkninger.

Under Bibel-lesningen kan man foreta understrekinger eller andre måter å avmerke på (sirkle eller ramme inn versene). Det er ikke greit å gi noen oppskrift på hvordan man helst bør gjøre slike anmerkninger. Det vil stort sett bero på smak og behag og på den øving man har. Det må bli opp til hver enkelt. Noen vil især streke under det som blir godt for en. Og det må man gjerne gjøre.

Systematisk understreking.

For et systematisk Bibel-studium er det vel bedre å streke under Bibel-vers som har med bestemte emner å gjøre, enn å streke under enkeltvers som omfatter et like stort mangfold av emner.

Det er mange måter å gjøre dette på. Man kan bruke et enkelt system, eller man kan bruke et mer avansert system. F.eks. kan

man streke under med rødt det som har å gjøre med Jesu bold, forsoningen osv. Blått til det som har med emner om himmelen å gjøre.

Grønn farge kan brukes til emner som angår det framtidige håp (udødelighet, evig liv, evig håp osv.).

Symboler.

Du kan også velge ut et sett med symboler som du bruker til slike anmerkninger.

Den negative side.

Den negative siden ved dette er vel at du under lesningen lett fester oppmerksomheten særlig ved de vers som er understreket, mens det er en fare for at de øvrige går deg mer eller mindre forbi. Men når du er oppmerksom på dette, så er det veldig nyttig for deg å arbeide på denne måten med Bibel-teksten.

Noteringer. Arbeidsbibel.

Ellers er det lurt å lage noteringer og anmerkninger i Bibelen.

Til slike systematiske studier er det fint å ha en *arbeidsbibel*. Mens du f.eks. i forkynnelsen og i andre sammenhenger har en Bibel der du ikke har laget understrekinger eller gjort anmerkninger.

Flere Bibel-oversettelser.

Bruk gjerne flere *Bibel-oversettelser*. Her gjøres også oppmerksom på en utmerket amerikansk utgave ved Thompson – *The New Chain-Reference Bible*.

The New Chain-Reference Bible.

Ved siden av Bibel-teksten inneholder den et vell av opplysninger og studietekniske finesser. F.eks. har den til hvert skrift en meget kort innledning og innholdsoversikt. Ute i margin er det notert en masse emner til hvert vers (en slags versanalyse), sammen med et nummer som viser til det samme emne i en avdeling bak i Bibelen med henvisning til en masse Bibel-steder der emnet blir behandlet. Studier av bibelske personer finner man. Der er en masse illustrasjoner og diagrammer, som gir et interessant og rikt studium. Et lite bibelsk kartverk er der også, og mye annet finner man i denne utgaven av Bibelen.

Emnestudium.

Det har vært understreket at alt i Bibelen bør leses i sin sammenheng, og vi vil også føye til at Bibelen bør leses i sin helhet.

Men ved siden av dette kan du også drive et *emnestudium*. Du kan da ta for deg bibelteologiske begreper som rettferdighet, kjærlighet, hellighet osv. Eller f.eks. lignelsene, undrene og løftene. Du kan studere GT's Messiasprofetier. Videre kan du ta for deg det som Bibelen sier om det evige liv, om forsoningen osv. På denne måten kan du ta for deg disse begrepene i hvert enkelt av Skriftene i Bibelen både i GT og NT.

Her vil du ha stor nytte av Bibelordboken eller Illustrert norsk Bibelleksikon. Du kan også dra nytte av litteratur om forskjellige bibelske emner (bibelteologiske framstillinger, jfr. litteraturlisten). Dessuten den nevnte New Chain-Reference Bible.

Bibelske personer.

Ellers nevnes også at du kan gjøre *de bibelske personer* til gjenstand for et inngående studium.

En hovedsannhet.

Enda en ting du kan være oppmerksom på under din Bibel-lesning, er at du kan forsøke å finne *en hovedsannhet* i hvert enkelt kapittel du leser.

Aller sist vil vi nevne tre stikkord som peker på nyttige momenter i Bibel-studiet:

Tre stikkord:

1) Memorering.

1. MEMORERING: Det er viktig å lære Bibel-vers og Bibel-avsnitt utenat. Det kan være slike Bibel-vers som har talt spesielt til deg, eller slike som gir uttrykk for en bibelsk hovedsannhet. Det kan være hele avsnitt som har vært spesielt påaktet blant Guds folk, slik som Salme 23, 1. Kor. 13 osv.

Ellers kan du med fordel lære kapitteloversikter i de forskjellige skrifter, likeså forsøke å få fatt i hovedinnholdet i et skrift.

Prøv regelmessig å bruke ledige stunder til memorering. Notér Bibel-vers på papirlapper som du kan ta med deg til arbeidet.

2) Repetisjon.

2. REPETISJON: Det er et prinsipp i Skriften at den stadig repeterer. Vi vet jo at repetisjon er viktig når det gjelder annen kunnskap. Ikke mindre viktig er det å repetere Guds Ord. Så er det jo det når det gjelder Guds Ord, at det blir aldri kjedelig å repetere det.

Når du f.eks. har gått grundig gjennom et skrift i Bibelen, så kan du gjerne lese gjennom skriftet på nytt i sin helhet.

3) Aktualisering.

3. AKTUALISERING: Dette er viktig. Slik at Guds Ord ikke bare skal bli beretning om noe som skjedde engang, men at det blir noe som gjelder *deg!* Og likeså din samtid i det hele tatt.

Altså: Anvend Ordet på deg selv og din samtid!

Likevel må vi selvsagt ikke glemme at det er når Guds Ånd får rette Ordet på deg at det blir aktuelt og at du i sannhet får merke at det er et levende Ord som angår deg og din samtid. Derfor må vi alltid be om Åndens lys og veiledning under Bibel-lesningen!

Bibelbruk – forkynnelse

«Inntil jeg kommer, skal du særlig ta deg av Skriftlesningen, forkynnelsen og undervisningen . . . Gi akt på deg selv og din gjerning som lærer. Fortsett med dette! For når du gjør det, skal du frelse både deg selv og dem som hører deg.» (1. Tim. 4, 13. 16).

«For Guds og Jesu Kristi ansikt, Han som skal dømme levende og døde, pålegger jeg deg, så sant som Han kommer og oppretter sitt rike: Forkynn Ordet, stå klar i tide og utide, overbevis, tal strengt, tal trøst! Gi ikke opp når du lærer dem!» (2. Tim. 4,1–2).

FORKYNN ORDET!

Et program.

«Forkynn Ordet!» – er Bibelens formaningsord til oss. Og dermed er det gitt et program for hvordan vi skal bruke Bibelen i arbeidet i Guds Rike, og spesielt som ledere. Dette er jo talt til en forkynner, lærer og en av de ledende i menigheten.

En ubetinget formaningsord.

Det er en ubetinget formaningsord. Vi må la alle personlige hensyn vike. Vi skal «stå klar i tide og utide» når det gjelder formidlingen av Guds Ord i arbeidet i Guds Rike.

Familien/hjemmet.

Et særlig ansvar i denne sammenheng gjelder vitnesbyrdet overfor våre nærmeste, våre egne. Det er ikke sikkert at vi har skjøttet vår oppgave tilfredsstillende her. Ikke minst står våre hjem i fokus.

Merk deg vel det pålegg som Guds folk i den gamle pakt fikk: «Disse ord og bud som jeg gir deg idag, skal du bevare i ditt hjerte. Du skal gjenta dem for dine barn og tale om dem når du sitter hjemme og når du går på veien, når du legger deg og når du står opp. Bind dem på hånden som et merke og ha dem på pannen som en minneseddel. Skriv dem på dørstolpene i huset ditt og på portene dine.» (5. Mos. 6,6–9).

Forsømmelsen på dette området i tjenesten for Herren, er svært alvorlig! Kanskje ordet i 1. Tim. 5,8 også kan gjøres gjeldende her: «En som ikke har omsorg for sine nærmeste og særlig for sin egen familie, har fornektet troen og er verre enn en vantro.»

Husandakten.

Nei, la oss – vi som er kristne foreldre – sørge for å oppdra våre egne barn i gudsfrykt og gudskunnskap, så langt Herren gir oss nåde til det! Hvordan er det f.eks. med husandakten – samlingen om Guds Ord i hjemmet?

«Så er mi tenesta stor for Gud, Og heimen han er mi kyrkje, Der arbeidstrøya er presteskrud I alt mitt ærlege yrke. Så er det heime i stova fred, Til alt mitt arbeid stig englar ned, Dei har Guds rike vesigning med, Som dagen så er min styrke.»

(Matias Orheim).

Det viktigste er å bringe Guds Ord uforfalsket videre til etter slekten. Vi har alle et ansvar her i de sammenhenger vi står.

Jesus og forkynnelsen.

Jesus la mye vekt på forkynnelsen av Guds Ord og vitnesbyrdet. Derfor sa Han også: «Salige er de som hører Guds Ord og tar vare på det.» (Luk. 11,28).

I beretningen om søstrene Marta og Maria leser vi at Marta var travelt opptatt, mens Maria lyttet til Jesu Ord. Jesus sier til Marta: «Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting. Men ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tas fra henne.» (Luk. 10,41.42).

Det siste som Jesus la sine disipler på hjerte før sin himmelfart, var oppgaven å forkynne Guds Ord. «Dere er vitner om dette,» sa Han til dem – og til deg og meg!

Taler Guds ord.

Og i 1. Pet. 4,11 heter det at «den som taler, skal se til at han taler Guds Ord.» Summen av enhver tale/forkynnelse må være: Så sier Bibelen – det står skrevet.

FORKYNNELSENS MÅL

At mennesker skal bli frelst.

Målet for vår forkynnelse, ja, for all vår bruk av Bibelen, er at mennesker skal bli frelst. Dette målet er det Gud selv som har gitt oss, og Bibelen sier oss det klart og tydelig. Gjennom forkynnelsen av Ordet skal mennesker bli frelst, og Guds menighet bli oppbygd. Ja, Guds menighet er bygd opp på forkynnelse, «på apostlenes og profetenes grunnvoll, men hjørnesteinen er Kristus Jesus selv.» (Ef. 2, 20).

Ansvaret.

Forkynnere og ellers alle som bruker Guds Ord har et alvorlig ansvar for de uomvendte. Dette ansvaret er realistisk og klart formulert hos Esek. 3, 17 flg.: «Menneske, jeg setter deg til vaktmann for Israels ætt. Når du hører et ord fra min munn, skal du advare dem fra meg. Hvis du ikke advarer den ugudelige når jeg sier til ham at han skal dø, hvis du ikke taler til den ugudelige og advarer ham mot hans onde ferd, så han kan berge livet, da skal han dø for sin misgjerning. *Men deg vil jeg kreve til regnskap for hans blod.* Men hvis du har advart den ugudelige og han likevel ikke vender om . . . , da skal han dø . . . Men du har berget livet.»

Radikaliteten i Ordet.

Vi har ansvar for å bruke Ordet slik det står og forkynne det så radikalt som det er: Den som ikke omvender seg så lenge det er nådetid og gir sitt liv til Jesus, går fortapt. Vi må altså ikke skjule det som Guds Ord sier om fortapelsens gru. Ikke minst må det bli levende for vårt hjerte som skal bruke Bibelen i Guds Rikes arbeid. Samtidig skal vi forkynne evangeliet så fritt som det er. Vi må la forkynnelsen av Ordet sikte på vekkelse og omvendelse.

Sikte på vekkelse og omvendelse.

Carl Fr. Wisløff: «Ordet fra Guds munn».

Nå skal vi ikke tale så mye her om forkynnelsen og hvordan vi skal forkynne. Når det gjelder den saken henvises til en utmerket bok av Carl Fr. Wisløff: «Ordet fra Guds munn.» Men når det nå skal sies litt om hvordan vi skal bruke Bibelen i arbeidet i Guds Rike, må vi nødvendigvis også komme litt inn på forkynnelsen og dens innhold. For forkynnelsens innhold vil jo bli preget av hvordan vi bruker Bibelen.

De viktigste momenter som inngår i forkynnelsen til vekkelse, og som dermed inngår i vår bruk av Bibelen i denne slags forkynnelse, har vi et uttrykk for i et av våre bekjennessskrifter, Confessio Augustana (= den augsburgske bekjennelse), som ble til i forbindelse med Martin Luthers kamp for det rene og sanne evangelium under reformasjonen på 1500-tallet.

Boten:

- 1) angeren.
- 2) troen.

I dette skriftet heter det i artikkel 12, som handler om boten: «Men boten er egentlig sammensatt av disse to delene: Den ene er *angeren*, eller den redsel som jages inn i samvittigheten når synden blir kjent, den andre er *troen*, som avles av evangeliet eller avløsningen, og som stoler på at syndene forlates for Kristi skyld, og trøster samvittigheten og frir den fra redselen.»

LOV OG EVANGELIUM

Det er dette vår forkynnelse skal ta sikte på: Anger og tro. Derfor må vi forkynne både *lov og evangelium*. Dvs.: Vi må forkynne både det i Guds Ord som hører under loven og det som

Forkynnelse av lov og evangelium er vanskelig.

Ordet utfører en dobbelt gjerning:
1) lovens gjerning.
2) evangeliets gjerning.

Skjelne, men sammenholde loven og evangeliet.

Ordet om Jesu lidelse og død.

«Hvis, om, dersom».

hører evangeliet til. Men å skjelne rett mellom lov og evangelium og å forkynne disse to sider rett og bibelsk, det er ikke lært på en-to-tre!

Men dette må vi forsøke å lære så langt det er mulig, og vi må be Gud om visdom til å forstå dette.

Her kan bare sies noen få ord om dette. Ellers vises til Wisløffs bøker: «Ordet fra Guds munn» og «Jeg vet på hvem jeg tror» (troslære).

Når Ordet blir forkynt, så utfører det *en dobbelt gjerning*. På den ene side kommer Ordet til oss og viser oss vår elendighet og straffen over synden – det sier at «den som synder, skal dø.» Dette er lovens gjerning. Når Guds lov møter et menneske, da får dette menneske se Guds vrede. Og da blir samvittigheten forskrekket, anfeltet og fører til fortvilelse. Loven finner vi både i GT og NT. Den åpenbarer den hellige Gud og viser at du er en synder og står skyldig overfor Gud.

På den andre side viser Ordet oss evangeliet. Det viser oss en nådig Gud. Vi blir tilsagt nåde for Jesu skyld. Evangeliet sier deg at Jesus er din frelse, Han er din fred. Jesus døde for deg, Han elsker deg. Evangeliet finnes også både i GT og NT.

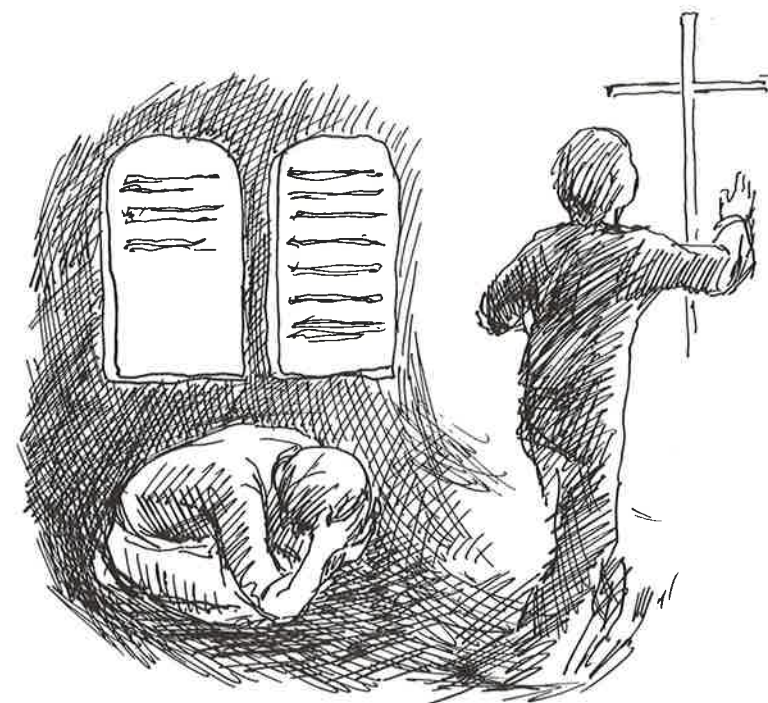
Selv om vi må skjelne mellom loven og evangeliet, må vi også holde klart for øye at det er nøye sammenheng mellom disse to sider ved Guds Ord. Evangeliet kan ikke forkynnes uten loven, og loven kan ikke forkynnes uten evangeliet.

Loven uten evangeliet fører oss inn i fortvilelse og håpløshet. Evangeliets forkynnelse forutsetter at loven blir forkynt. Uten loven blir det ingen syndserkjennelse, og altså heller ikke den syndstilgivelse som evangeliet gir. Det er umulig å forkynne loven rett uten at evangeliet lyder samtidig. For evangeliet viser oss at Guds vrede rammet Kristus i stedet for oss. Og dette er det som er egnet til virkelig å avsløre vår syndighet.

Luther sier at det finnes ikke noen alvorligere preken om Guds vrede over synden enn nettopp ordet om Jesu lidelse og død. For her ser vi hvor mye vår frelse kostet Gud.

La oss ellers når det gjelder forholdet mellom lov og evangelium understreke at det er meget viktig at vi ikke blander disse to ting sammen, så vi gjør evangeliet til lov eller loven til evangelium.

Vi gjør evangeliet til lov når vi f.eks. omgir det med en masse forbehold og betingelser, slik at en ikke lenger kan se at det er Guds betingelsesløse tilsagn om nåde for Jesu skyld alene. F.eks. når vi sier at du må gjøre sånn og sånn, eller gi deg helt til Gud, eller angre så og så mye osv. Vi må være forsiktige med alle disse «hvis, om, dersom».

La oss forkynne evangeliet slik at Kristus blir malt korsfestet for øynene på dem som lytter. (Gal. 3, 1).

Lovens forkynnelse skjer for å vekke opp sovende (eller åndelige døde) syndere, for å få de egenrettferdige til å se at denne vei er fortapelsens vei. Men loven får ikke virke det den skal, hvis ikke evangeliet om Jesu Kristi forsoningsverk blir forkynt samtidig. Loven blir da ikke annet enn høy moral og idealisme som er uoppnåelig.

Evangeliet viser oss at Gud mener det alvorlig med sin lov, ja, så alvorlig at Han lot sin egen Sønn dø på korset fordi loven krever straff for synd – men det var for *menneskenes synd* Jesus sonet der på Golgata kors.

Evangeliet må forkynnes samtidig med loven forat vi også skal få se at den største synd, det er å forkaste Jesus. Det heter i Joh. 16, 9 at Den Hellige Ånd skal overbevise verden om synd *fordi de ikke tror på Jesus*.

Så er det da altså slik at i omvendelsesforkynnelsen vekkes *angeren ved loven*, og *troen* skapes i hjertet ved *evangeliet*.

Og da heter det: «Salige er de som sørger, for de skal trøstes . . . Salige er de som hungre og tørster etter rettferdighet, for de skal mettes.» (Matt. 5, 4.6). Sorgen, hungeren og tørsten vekkes ved lovens forkynnelse, når synderen møter den hellige Gud i sin vrede over synden, men det er ikke dette som gjør vedkommende salig. Salig blir han/hun når evangeliet kommer med trøsten og mettelsen!

Anger ved loven
— tro ved evangeliet.

Forkynneren og
forkynnelsen.

Dette ble da en del om riktig bruk av Ordet i det arbeid i Guds Rike som består i å forkynne til vekkelse og omvendelse.

Men la oss også understreke – det som vi har vært inne på før – at det er meget viktig at vi lar Ordet få virke slik også på oss selv. Vi må først selv la Ånden få overbevise oss før vi kan forkynne et budskap som når inn til menneskenes hjerter.

FORKYNNELSE TIL VEILEDNING OG VEKST

Modne kristne.

Det er også andre sider ved arbeidet der Bibelen skal brukes. Og det er forkynnelse til veiledning og vekst iblant Guds folk. Under dette kommer det uhyre viktige arbeid å føre unge og eldre inn i Bibelen, slik at de kan vokse til å bli modne kristne, til å tenke og leve kristent.

Men også alt det vi sier i denne sammenheng må stå i samklang med det som Skriften sier, og være preget av dens Ånd. Vi må tale det som Skriften sier.

Et særlig
lederansvar.

Kanskje vi kan si at her har den som har en ledende posisjon innen menigheten et særlig ansvar. Han skal på en særlig måte sørge for at Guds folk får den åndelige føde de har rett og krav på og behov for. Her kommer da formidlingen av Guds Ord til trøst, veiledning, formaning, tilrettevisning.

Denne oppgaven var det Timoteus fikk. Vi ser i de to Timoteus-brevene hvordan Paulus pålegger den unge Timoteus å være standhaftig og ikke være redd når det gjelder å forkynne Ordet, selvom det skulle vekke stor motstand. Timoteus var kanskje litt redd av seg og snar til å bli motløs. Men da sier apostelen: «For Gud gav oss ikke en ånd som gjør motløs, men en Ånd som gir kraft, kjærlighet og sindighet.» (2. Tim. 1, 7).

Loven og den
kristne.

Det er noen som hevder at loven er uten betydning for den som er rettfærdiggjort. Den kristne er ferdig med loven. Det er sant at loven ikke lenger er til fordømmelse for den som hører Jesus til. (Rom. 8, 1). Men like sant er det at den dag vi ble gjenfødt og nye skapninger og fikk Den Hellige Ånd, så ble loven skrevet i våre hjerter (Jer. 31, 33. Se også 32, 40).

Den kristne hører
Guds ord under
andre forutsetninger.

Når et menneske er kommet inn i denne situasjon, begynner det å spørre etter Guds vilje. Det vil gjerne la seg lede av Den Hellige Ånd etter Guds vilje. Den kristne har fått et annet forhold til loven enn før, han ser på den med andre øyne. Den som hører Kristus til, hører Guds Ord under andre forutsetninger.

Dette har sin grunn i at den troende er forenet med Kristus. Det er som Paulus sier i Gal. 2, 20: « . . . jeg er korsfestet med Kristus, jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg.»

Formaningene.

Den kristne er oppreist med Kristus, hans liv er skjult med Kristus i Gud. Derfor kan han søke «det som er der oppe, hvor Kristus sitter ved Guds høyre hånd.» Og derfor kan han også høre formaningen om å la det jordiske i ham dø, slik at han kan leve etter Guds vilje (Kol. 3, 1 flg.).

Og Guds vilje finner vi i Skriften, i de ti bud og andre bud, og i de formaninger vi leser især i brevlitteraturen i NT.

Åndens frukt.

Gal. 5, 22 taler om Åndens frukt, og Jesus sier at den som blir i vintreet – i Ham – han bærer mye frukt, for uten Ham kan vi intet gjøre (Joh. 15, 1 flg.).

Etter dette kunne en nesten tro at det ville gå automatisk med fruktberingen, dersom vi holdt oss nær til Jesus.

Det nye og
det gamle menneske.

Men selv om Guds Ånd bor i oss og vil lede oss etter Guds vilje, og selv om vi har fått en ny natur, fått del i guddommelig natur (2. Pet. 1, 4), er det også sannhet om oss at vi fremdeles er «kjød». Vi har den gamle, syndige natur i oss. Og slik jeg er i meg selv, vil jeg ikke gjøre Guds vilje. Jfr. Paulus' erfaringer i Rom. 7, 14 flg.

Det er som Luther sier: «Således er det heller ikke kommet dertil med oss at vårt kjød og blod lett og glad løper til de gode gjerninger, som Ånden gjerne vil gjøre, og som troen driver oss til. For selv om Ånden alltid driver på kjødet, så kan han neppe få det av sted.»

Således er det da nødvendig at Guds Ord veileder oss og viser oss hva som er Guds vilje med vårt liv som kristne. Guds Ord må så å si gi oss en impuls. Det må stadig minne oss. Selv om vi vet det, må Ordet igjen og igjen minne oss om det.

Bibelen som
påminning og
veiledning.

Derfor er det altså svært viktig at vi bruker Bibelen for å formanene og veilede de troende (og vi må ikke glemme oss selv!).

Det hender jo – altfor ofte dessverre – at en troende synder, da skal loven minne ham eller henne om at dette var synd. Ja – dette gjelder både hemmelige synder og synder som er åpenbare.

Ikke under loven.

Dessuten er det også nødvendig for en kristen å bli minnet om at han er forlatt i seg selv. Også den kristne trenger lovens bud for å bli drevet til Kristus. Men den kristne er *ikke* under loven, såfremt han flyr til Kristus med sin synd.

Derfor skal vi flittig bruke Bibelen i denne tjeneste med å formanene, veilede, tukte og oppmuntre, forat vi ikke skal synde og falle bort fra Kristus. (Hebr. 3, 13).

Legg merke til Ef. 4, 11–16 der det legges vekt nettopp på de nådegaver som har med formidlingen av Guds Ord å gjøre. Dette er nødvendig for at de hellige kan bli utrustet og at Kristi legeme (menigheten) kan bygges opp. Slik skal vi bli modne kristne, som ikke lar seg «kaste hit og dit og drive med vinden fra enhver

lære, så vi blir bytte for menneskenes falske spill og villfarelsens listige kunster.» Men at vi tvertimot skal bli «tro mot sannheten i kjærlighet og i ett og alt vokse opp til Ham som er hodet, Kristus.»

UTBRE BIBELKUNNSKAP

Det er i det hele tatt viktig å utbre Bibel-kunnskap. Det gjelder selvsagt for Guds folk at de må bli sterke i sin Bibel-kunnskap. Men det har vi før understreket betydningen av. En annen ting som i denne sammenheng burde ligge på vårt hjerte, er en sterk trang etter å få føre folket i alminnelighet i sterkere kontakt med Bibelen. Rent konkret skulle det f.eks. kunne realiseres i fifty-fifty-grupper, der det altså er både kristne og ikke-kristne i likt antall. Dette vil også i sin tur virke fornyende på vår Bibel-lesning. Da kan det også bli mer nød etter at Gud må gi oss noe i sitt Ord. Så vil vårt hjerte bli grepet av Jesus og tent til ny iver i tjenesten.

Ikke minst gjelder dette de som arbeider blant de unge i søndagsskoler, yngreslag, de kristne skolene osv. Vi skulle beflitte oss på å legge tilrette Bibelens tale til disse grupper på en konkret og aktuell måte. Idet vi selvfølgelig er klar over at om ikke Gud overbeviser og gir vekst (1. Kor. 3, 6.7), så er det hele nyttesløst.

BIBEL I SJELESORG

I sjelesorgens arbeid bør jo Bibelen brukes med frimodighet, men samtidig med skjønnsomhet.

Vi kan ikke komme nærmere inn på dette her, men bare si at vi må be Gud om visdom og veiledning til å kunne bruke Ordet rett i sjelesorgen, så det kan virke frelse og rettledning.

Det kan også hende at vi må konsentrere noen av våre klienters oppmerksomhet nokså ensidig mot de sterkeste løfter vi har i Bibelen. Dette kan f.eks. gjelde deprimerte og angstfulte. Ellers vil jeg henvise interesserte til litteratur som behandler dette emne fra forskjellige sider. Vi burde jo alle være såpass interessert i våre medmennesker at vi tilegnet oss litt kunnskap om disse ting.

Ellers vil vi si at der forkynneren taler Guds Ord, er det alltid sjelesorg. Guds Ånd vil sørge for at det blir til konkret hjelp for noen som hører Ordet forkynt.

Bibel-kunnskap og Jesu sinnelag.

Også i denne sammenheng gjelder for alle oss kristne – og spesielt for den som står i ledelsen – at vi lever et rikt personlig andaktsliv og tilegner oss mye Bibel-kunnskap. Nå er likevel ikke kunnskap tilstrekkelig dersom ikke Jesus har fått innta hjerte og sinn. Dette vil være betingelsen for å kunne tjene som gode kristne sjelesørgere.

DEN KRISTNE LEDEREN OG GUDS ORD

Tidligere i dette heftet har vi (jfr. forrige kapittel!) sagt litt om at vi trenger et myndig lekfolk, som kan si: Så sier Herren! Men la oss særlig understreke at vi i dagens åndssituasjon trenger virkelig gode *kristne ledere* som med myndighet og frimodighet kan stå fram, og med Bibelen i hånd kan si: Så sier Herren!

Da kan det i denne sammenheng passe og minne om at Bibelen har noe å si om det kristne lederskap. Nå var det ikke meningen at det som sies i det følgende, skulle gjøre unge kristne ledere motløse, eller legge en demper på deres iver i tjenesten.

Det vi ville, var å peke på at Bibelen taler ord til dem som skal ivareta et kristent lederskap, enten det er blant barn og ungdom, eller på andre plan.

Dette emne blir forøvrig tatt opp i et annet hefte i denne serien, så det vises til dette. Men vi vil likevel si noen få ord i lys av vårt emne i dette heftet.

Og da forutsetter Guds Ord selvsagt for det første at den som skal være leder og hyrde for andre i Guds Rike, må være en personlig, gjenfødt kristen. En selvfølgelighet? Javel – men ikke desto mindre viktig å minne om det i vår tid! Kanskje vi tar det så selvfølgelig at vi ikke engang reflekterer over denne veldig viktige ting når vi velger ledere!

La oss tenke på Herrens Ord til Samuel da han skulle velge en ny konge: «Men Herren sa til Samuel: «Se ikke på hans utseende og høye vekst, for jeg har forkastet ham. Gud ser ikke på det som menneskene ser på. Menneskene ser på det ytre, men Herren ser på hjertet.» (1. Sam. 16, 7). Kanskje vi ofte legger vekt på andre kvaliteter og egenskaper enn Bibelen gjør når det gjelder den kristne lederen. Eller at vi kanskje overser de egenskaper som Bibelen framhever.

Det som Bibelen legger vekt på og sier om den kristne lederen/tilsynsmannen, finner vi ikke minst verdifullt stoff til i pastoralbrevene (hyrdebrevene), brevene til Timoteus og Titus. De er meget viktige for lærere og sjelehyrder i Kristi menighet. Disse bør alle kristne studere grundig, ikke minst de som skal være

Et annet hefte i denne serien.

En personlig gjenfødt kristen.

Herren ser på hjertet.

Pastoralbrevene.

Bibel-kunnskap til folket.

Fifty-fifty-grupper.

Blant barn og ungdom.

Frimodig, men skjønnsomt.

De sterke løfter.

Sjelesorg i forkynnelsen.

ledere av en eller annen art (menighetsforstandere, foreningsformenn, ungdomsledere osv.).

I disse brevene finner vi mange retningslinjer for hvordan en kristen leder/hyrde skal være. Det er nok særlig menighetslederen disse retningslinjene tar sikte på.

Vi vil da bare understreke et par ting.

For det første: Når en person skal innsettes i en ledende posisjon, eller la oss si en hyrdeposisjon, innen det kristne arbeidet, er det da så sikkert at vi alltid legger vekt på de egenskaper og kvaliteter som *Bibelen* legger mest vekt på? Det er å frykte at vi legger mer vekt på lederegenskaper og sosial status enn på nådegaver og moralske og åndelige kvaliteter. Lederegenskaper er viktig, men åndelig evne til å utøve hyrdeomsorg og formaning er viktigere.

I Ap.gj. 6 berettes det om syv menn som ble valgt til å sørge for de fattige. De skulle ta seg av utdelingen av mat. Her skulle man tro at menn med praktisk dyktighet ville bli valgt til en slik tjeneste. Men legg nå godt merke til hva som det ble lagt vekt på ved utvelgelsen av disse.

Jo, de skulle velge ut blant seg «sju menn som har godt ord på seg og er fylt av Ånd og visdom»!

Skulle man da ikke legge mer vekt på slike åndelige egenskaper når det gjelder valget av hyrder og ledere til de åndelige oppgavene i Guds Rike!

Det andre vi vil understreke, er at den kristne lederens viktigste oppgave er å forkynne Guds Ord til vekkelse og omvendelse, og – kanskje ikke minst viktig – sørge for å gi Guds folk åndelig føde. Den kristne lederen har et særlig ansvar med å forvalte Guds Ord. Dette bør han gjøre i det rette tjenersinn etter Jesu Ord i Joh. 13, der det berettes om at Jesus vasket disiplens føtter ved påskemåltidet. Her sier Jesus (v. 14): «Når jeg som er Herren og Mesteren, har vasket deres føtter, så må også dere vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre.»

Forvaltningen av Guds Ord bør også skje i den rette hyrdeomsorg. Den kristne lederen må kunne formane i den rette kjærlighetsånd. Han må være istand til å formane ut fra den sunne lære, dvs. ut fra Guds Ord. Se Tit. 1, 9; 1. Tim. 3, 2.

Vi ser i de to Timoteus-brevene hvordan Paulus pålegger den unge Timoteus å være standhaftig og ikke være redd når det gjelder å forkynne Ordet, selvom det skulle vekke stor motstand. Timoteus var kanskje litt redd av seg og snar til å bli motløs. Men da sier apostelen: «For Gud gav oss ikke en ånd

som gjør motløs, men en Ånd som gir kraft, kjærlighet og sindighet.» (2. Tim. 1, 7).

Endelig vises i denne sammenheng til 2. Kor. 4, 5: «Vi forkynner ikke oss selv, men Jesus Kristus som Herre og oss som tjenere for dere – for Jesu skyld.»

Her er det i grunnteksten brukt ordet «keryssein». Dette ordet er hentet fra en bestemt sammenheng, nemlig om en herolds (utroppers) utsendelse. Denne herolden skulle rope ut til undersåttene nettopp det budskap keiseren hadde befalt ham å rope ut. Han skulle ikke si noe om sin egen mening om det som stod i det brevet som ble sendt ham. Nei – han skulle rope ut med høy røst det som keiseren hadde sagt. Slik også med Kristi utsendinger. De skal forkynne just det som Jesus har sagt de skal forkynne, ikke noe annet.

Derfor er veldig viktig å ha kjennskap til dette budskapet, så at vi kan bli rette herolder for Kristus. La oss derfor ruste oss med god Bibel-kunnskap og be Herren Jesus om et godt og intimt kjennskap til og samfunn med Ham.

«Keryssein».
Herold.

Egenskaper/
kvaliteter som Bibelen
legger vekt på.

Fylt av Ånd
og visdom.

Den kristne lederens
viktigste oppgave.

Hyrdeomsorg.

LITTERATURLISTE

Påfølgende sider er oppført litteratur som kan brukes til utfyllende lesning, og som dels er brukt av forfatteren under utarbeidelsen av dette heftet.

Listen gjør ikke krav på å være fullstendig.

Forøvrig henvises til litteraturlister i den anførte litteratur.

- Bohlmann, Ralph:** Forstår du det du leser? – Lunde 1980.
- Brunvoll, Arve:** Den norske kirkes bekjennesskrifter. Oversettelse med innledning. – Lunde 1972.
- Enger, Knut:** Innføring i sjelesorg I. – Luther Forlag 1971. Innføring i sjelesorg II. Praksis. – Luther Forlag 1977.
- Erlandsson, Seth (red.):** Ditt ord är sanning. Festskrift til David Hedegård. – Stiftelsen Biblicum 1971.
- Giertz, Bo:** Slik leser vi Bibelen. – Luther Forlag 1974.
- Gilbertson, Merrill T.:** Bibelens geografi. – Lunde 1971.
- Greipsland, Torbjørn:** Bibelen er sann. – Brosjyre 1976.
- Guthrie, Donald:** New Testament Introduction. – Tyndale London, 3 utg. 1970.
- Harrison, R. K.:** Introduction to the Old Testament. – Tyndale London 1970.
- Henry, Carl F. H.:** Frontlinjer i moderne teologi. – Lunde 1967.
- Hunnestad, Steinar (red.):** Vi kan stole på Bibelen (med artikler av Odeberg, Hedegård, Wisløff, Andersen m.fl.) – Lunde 1968.
- Hunnestad/Kvalbein/Prestegård:** På Ordets Grunn. Festskrift til C. Fr. Wisløff. – Luther Forlag 1978.
- Maier, G.:** Er Bibelen Guds Ord? Et oppgjør med den historisk-kritiske metode. – Lunde 1977.

- Mæland, Jens Olav:** Riket er nær. Nytestamentlig bibelteologi. – Lunde 1976.
- Odeberg, Hugo:** Skriftens studium, inspiration och auktoritet. – EFS-förlaget, 2. utg. Kristus i Gamla Testamentet. – Kyrkliga Förbundets Bokförlag, Göteborg 1969. Kristus og Skriften. – Gry 1967.
- Rasmussen, N. O. (red.):** Guds Ord er levende (med artikler av redaktøren, O. Valen-Sendstad, Seth Erlandsson, C. Fr. Wisløff m.fl.). – Dansk Bibel-Institut 1974.
- Risdal, Dag:** Åndelig Lederskap. – Lunde 1970.
- Sandved, Johannes:** På paktens grunn. Gammeltamentlig bibelteologi. – Lunde 1978.
- Santala, Risto:** Kristus i Det Gamle Testamente. – Luther Forlag 1974. Sjalombok nr. 5.
- Seierstad, I. P.:** Innledning til Det Gamle Testamente. – Lunde 1972.
- Valen-Sendstad, Olav:** Ordet som aldrig kan dø. – Dansk Bibel-Institut 1979. Ordet og troen. – Lunde 1979, 2. utg.
- Valen-Sendstad, Aksel:** Kristen kunnskap og kristen tro. Behandler kristentroens grunnlagsspørsmål. – Luther Forlag 1974. Kristen dogmatikk. – Luther Forlag 1979.
- Uglem, Olav:** Innledning til Det Nye Testamente. – Lunde 1968. Fra Abraham til Nehemias. Israels historie i grunnriss. – Lunde 1975. På Jesu tid. Nytestamentlig samtidskunnskap. – Lunde 1970.
- Wisløff, Carl Fr.:** En grunn å stå på – en kurs å følge. – Brosjyre 1972. Ordet fra Guds munn. – Lutherstiftelsen 1972./Luther Forlag. Luthers katekismer. Oversettelse med innledning. – Luther Forlag 1979. Jeg vet på hvem jeg tror. – Lunde, 4. rev. utg. 1975.
- Wisløff, Fr.:** Trosbekjennelsen. – Luther Forlag 1978.
- Young, Edw. J.:** An Introduction to the Old Testament. – Eerdmans Publ. Co., 5. utg. 1970.

Syn og retningslinjer for Det Vestlandske Indremisjonsforbund.
— Sambåndets Forlag A.s 1953.

Illustrert norsk Bibelleksikon. — Filadelfiaforlaget.

Studiebibelen (under utgivelse). — Filadelfiaforlaget.

**Hedegård, David/
Sarivalo, Aapeli:** Bibelsk oppslagsbok. — Lunde 1975.

Håndbok til Bibelen. — Luther Forlag 1978.

Thompson, Fr. Ch.: The New Chain-Reference Bible. — A. B. Kirkbride Bible Co.,
Indiana U.S.A. 1964.

AV BIBLICUMS SMÅSKRIFTER:

Erlandsson, Seth: Bibeln, dess ursprung och syfte. — 1975.
De fem Moseböckerna. — 1977.

I serien BIBEL OCH VETENSKAP:

Erlandsson, Seth: Bibeln och vetenskapen. — 1972.
Förutsättningslös bibelforskning? — 1972.
Jesaja 53. — 1972.

Preus, Robert: Modern bibeltolkning og kristen tro. — 1972.

Surburg, Raymond: Gamla testamentet og historisk-kritisk metod. — 1972.

Jeg eier en Bibel

*Jeg eier en BIBEL —
Guds levende ord
står plantet imellom dens permer.
Jeg eier det beste
som finnes på jord —
det ordet som frelser
som aldri forgår
mot ondskapens fyrste meg skjærmer.*

*Det ordet er gitt meg —
en BIBEL jeg har —
en rikdom jeg bare kan ane —!
Der ser jeg en Frelser
som syndene bær —
der ser jeg Gudslammet
som sonoffer var
for veien til himmelen bane —.*

*Jeg eier en BIBEL —
så full og så hel —
det er meg et kostelig eie!
Og tankene går
til min søster og bror
der ute hvor lengselen
etter Guds ord
er nøddrop på trengselens veie —.*

*Jeg eier en BIBEL —
Guds levende ord —
Guds brød fra det himmelske rike.
Å, måtte jeg takke —
en BIBEL jeg har —
for livet og lyset
og sannheten klar
— jeg eier en skatt uten like — —!*

Lilly Strand.

Studieopplegg til «BIBELSYN OG BIBELBRUK»

Utarbeidd av Ingar Hjelset

Følgende samtaleopplegg er godkjent av Norsk Kristelig Studieråd. Det kan dermed ved bruk av dette opplegget i en studiegruppe søkes om støtte. Opplysninger og søknadsskjema kan en få tilsendt ved å henvende seg til Norsk Kristelig Studieråd, Postboks 6770, St. Olavs pl. Oslo 1, (02) 20 77 45, eller Studiesekretæren i D.V.I., C. Sundtsgt. 33, 5000 Bergen, (05) 21 21 87.

* * *

GRUPPESAMVÆR I.: Side 7—20

1. Forklar disse ordene: Kodeks
Apokalyptisk
Kanon
Gnostisisme
Inkarnasjon
2. Hvordan foregikk den muntlige og skriftlige overlevering i gammeltestamentlig tid og på Jesu tid?
3. Hvorfor er NT skrevet på gresk og ikke hebraisk?
4. I 1. Kor. 11, 23 bruker Paulus begrepene «motta» og «overlevere» (gi videre). Hva ligger det i en slik måte å uttrykke seg på?
5. Hvilke prinsipper synes å ligge til grunn for utvelgelsen av de nytestamentlige skrifter til en skriftsamling – NT?

Til samtale:

- ▶ Samtal om hva det ligger i og hva det ikke ligger i det at Skriften har en menneskelig side.
- ▶ Samtal om hva det menes med at Skriften er den Hellige Ånds verktøy.
- ▶ Samtal om hvordan vi kan være sikker på at Bibelen er Guds ord.

GRUPPESAMVÆR II.: Side 20—36

1. Forklar hva følgende ord står for/betyr:
Verdensbilde
Apostel
Profan
2. Prøv å summere opp hva som er Jesu syn på Skriften. Noter skriftsteder og hva som kommer til uttrykk gjennom disse når det gjelder Jesu syn på GT og NT.
3. Noter punktvis hva 1. Pet. 1, 10–12 sier om Bibelens inspirasjon.
4. Hva står den historisk-kritiske metode for? Hva er galt ved å bruke denne forskningsmetode på Bibelen?
5. Hvilke hovedretningslinjer står DVI på når det gjelder Bibelsynet?

Til samtale:

- ▶ Samtal om hvordan det er viktig på hvilken måte vi leser Guds ord. Finn også enkelte bibelford som sier noe om dette.
- ▶ Samtal om dere i noen forbindelse har møtt på holdninger som er tvilende og kritisk til Bibelen eller deler av den. Ta opp eventuelle konkrete problem i den forbindelse.
Hvordan skal en møte dette? Søk om nødvendig hjelp hos erfarne, pålitelige kristne.

GRUPPESAMVÆR III.: Side 37—49

1. Avsnittet som gjelder for dette gruppesamværet nevner flere funksjoner som Guds ord har. Prøv å liste opp disse i en oversikt.
2. Hvordan skal en forklare at Guds ord består av to deler: Lov og evangelium? Hva er loven, og hva er evangeliet? Hvordan skal vi vite om et ord er lov eller evangelium?
3. Hva er hemmeligheten til et seirende kristenliv?
4. Hva er Guds ords overordnede hensikt?

Til samtale:

- ▶ Mange – kanskje spesielt unge – sliter for å få frelsesvisshet. Hva tror dere er årsaken til dette?
Hvordan vil du hjelpe noen som strever på dette område, til å få frelsesvisshet?
- ▶ Ta for dere deler av Salme 119, og samtal om noe av det denne salmen sier om Guds ord. Kanskje er det vers dere har lagt spesielt merke til tidligere.

GRUPPESAMVÆR IV.: Side 51—62

1. Hvorfor er det så viktig å stadig lese i Bibelen? Prøv å nevne flere grunner. Finn om mulig bibelsitat som bygger opp under ditt svar.
2. Hvordan blir en kristen ledet av Gud? Begrunn om mulig svaret med eksempler.
3. Hvorfor er det så viktig å lese Bibelen i sin sammenheng?

4. Hva er fordelene ved disse tre stikkord som er nevnt som nyttige momenter i Bibelstudiet: Memorering, repetisjon og aktualisering?

Personlige erfaringer i dette?

Til samtale:

- ▶ Hva mener dere om et slikt utsagn: «Bibelen er så vanskelig å forstå. Derfor leser jeg heller i en andaktsbok eller kristen litteratur.»?

Snakk også sammen om hvordan forholdet mellom Bibelen og kristen litteratur bør være.

- ▶ Prøv å være ærlige og åpne for hverandre i gruppen. Snakk om hvordan dere praktiserer det personlige bibelstudiet og del erfaringer med hverandre på dette området.

Kanskje dere kan gi hverandre hjelp og råd.

GRUPPESAMVÆR

V.:

Side 63—73

1. Hva vil det si å *forkynne* Guds ord?
2. Hva er den kristne forkynnelseens mål?
3. Om lov og evangelium:
 - Hva er lovens gjerning/oppgave?
 - Hva er evangeliets gjerning/oppgave?
 - Hvorfor er det så viktig at en kan skjelne rett mellom lov og evangelium i forkynnelsen?
 - Hvordan kan evangeliet i forkynnelsen lett bli til lov?
4. Hvordan kan det være en fare om forkynnelsen i en forsamling blir ensidig? Hvordan kan en i et slikt tilfelle kunne få mer plan over forkynnelsen?

Til samtale:

- ▶ Samtal om hva det vil si å vokse som kristen. Hvordan kan vi vokse som kristne?

Slå gjerne opp i en Bibelordbok på ordet «vokse».

- ▶ Ta fram viktige sider ved en leder slik Bibelen understreker det.

Finn henvisninger i brevene til Timoteus og Titus. Samtal om dette.

ARVID JORAMO

er født 24/5 1941 i Rennebu, Sør-Trøndelag. Han tok eksamen artium 1966 og teologisk embetseksamen ved MF i 1974. Deretter var han lærer ved Bibelskolen i Bergen til 1979. Nå er han gardbruker på Sundlandet, Sør-Trøndelag.

Den tida han var i Det Vestlandske Indremisjonsforbund, vant han seg stor tillit, ikke minst i bibelsynsspørsmålet. Han vil også være kjent over hele Forbundsdistriktet både som lærer, forkynner og skribent.

* * *

PROFILSERIEN

er en lederserie som er myntet på alle ledere og arbeidere innen Det Vestlandske Indremisjonsforbund. I denne serien vil en ta opp bibelsk stoff om arbeidet i Guds rike og arbeideren i dette rike. En vil ta opp prinsipielle spørsmål både av teologisk/læremessig art, organisatoriske og kirkepolitiske spørsmål. En vil da prøve å gi både en historisk og aktuell presentasjon av det lekmannsarbeid som DVI er en del av.

Serien vil forhåpentligvis danne en klarest mulig profil av DVI. Med det vil serien også være med å gjøre ledere og arbeidere bevisst deres bibelske fundament for kall og tjeneste, og den organisatoriske sammenheng de står i.

Dette heftet, «Bibelsyn og Bibelbruk», er da det første heftet og danner en «Bibelsynsprofil».